

a TÁMOP 3. 1. 4-es pályázat megvalósításához

Pályázó / kedvezményezett neve, címe		Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata, 5600 Békéscsaba, Szent István tér 7.	
Intézmény neve	Lencsési Lakótelepi Óvoda	Feladatellátási hely neve	Lencsési Lakótelepi Óvoda Székhely Óvodája
Intézmény címe	5600 Békéscsaba, Pásztor u. 91-93.	Feladatellátási hely címe	5600 Békéscsaba, Pásztor u. 91-93.
Szerződés száma	TÁMOP3.1.4./ 08/2-2008-0068	Pályázat kódszáma	TÁMOP-3.1.4-08/2-2008-0068

Az anyanyelvi nevelést segítő pedagógiai eljárások gyűjteménye

Innováció: Saját fejlesztések

a TÁMOP 3. 1. 4-es pályázat megvalósításához

Pályázó / kedvezményezett neve, címe		Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata, 5600 Békéscsaba, Szent István tér 7.	
Intézmény neve	Lencsési Lakótelepi Óvoda	Feladatellátási hely neve	Lencsési Lakótelepi Óvoda Székhely Óvodája
Intézmény címe	5600 Békéscsaba, Pásztor u. 91-93.	Feladatellátási hely címe	5600 Békéscsaba, Pásztor u. 91-93.
Szerződés száma	TÁMOP3.1.4./ 08/2-2008-0068	Pályázat kód száma	TÁMOP-3.1.4-08/2-2008-0068

Helyes-ejtési és beszédtechnikai gyűjtemény

Bevezető helyett

A beszéd, amely kizárólag az ember sajátja, nem veleszületett készség. Kialakulása hosszú, bonyolult folyamat. A környezet, a család, a bölcsőde, az óvoda, nevelő hatása, állandó segítsége szükséges a problémamentes beszéd kialakulásához.

Ez a gyűjtemény segítséget kíván nyújtani óvodapedagógusoknak és szülőknek egyaránt ahhoz, hogyan lehet játékosan, de hatékonyan megtenni mindent annak érdekében, hogy gyermekeink szívesen, bátran választékosan beszéljenek, hogy minél felszabadultabbá, játékosabbá „közlő- készebbé” váljanak.

Játékos helyes-ejtési és beszédtechnikai gyakorlatok

Mivel az egészséges gyerekek beszédmegindulása is erősen késhe, elhúzódhat, szükséges lehet a beszédszervek fejlesztése, ügyesítése. Ezt a célt is szolgálják az óvodában is megvalósítható játékos helyes-ejtési gyakorlatok, melyek a következőkből állnak:

I. Légzéstechnikai gyakorlatok

II. Artikulációs gyakorlatok

III. Gyorsasági gyakorlatok

IV. Időtartam gyakorlatok

V. Belső hallást fejlesztő gyakorlatok

I. Játékos légzéstechnikai gyakorlatok:

Tulajdonképpen fújó gyakorlatok melyek később kiegészülnek olyan játékos gyakorlatokkal, amelyeknél kilégzéskor egy-egy hangot, szósortakat, rövid szövegeket, mondókákat mondanak a gyerekek.

Fontos:

- Ezeket a játékos gyakorlatokat lehetőleg szabadban vagy nyitott ablaknál végeztessük.
- Rövid ideig tartson (1-2-3 perc!)
- Pontos óvónői mintaadás.

Játékos légzéstechnikai gyakorlatok gyűjteménye:

(A feladatok, sorrendje a kb-i nehézségi fokot is jelöli)

- Gyertyaelfújós játék: fokozatos távolítással.
- Kakaóhűtő játék: „Hűtsétek le az innivalót!”
- Gyertyalebegtető játék: „Úgy fújjátok, hogy lebegjen a gyertya lángja.” (Ne aludjon el)
- Forgófújó játék: játékidőben közösen készített papírforgók fújása.
- Papírkígyó ébresztő játék: játékidőben közösen készített papírkígyók fújással történő mozgatása. (eszköz: köralapból spirális alakban kivágott kígyóforma)
- Pillangóröptető játék: játékidőben közösen készített cérnaszálra erősített (fűzött) papírpillangók fújással történő röptetése.
- Papírsárkány röptető játék.
- Propellerfújó játék: fokozatos távolítással.

- Hóesés játék: Magas ház építése alkalmával a háztetőre több vattacsomó helyezése, ezek lefújása.
- Tollpihe fújása: közelebbről, messzebből.
- Felfújós játék:
  - szappanbuborék
  - léggömb
  - strandlabda
  - gumiállat
  - zacskó

- Célba fújós játék:

- papírrepülő hangárba fújása asztalon.
- papírcsónak fújása vízen.
- pingpong foci: pingpong labda kapuba fújása földön
- autóverseny: kis műanyag autók fújása „versenye”

- Síp fújása (udvaron!)
- Játék trombita fújása (udvaron!)
- Szájharmonika fújása.
- Szívás, felszívás: szívószállal szívassuk fel a napi folyadékot.
- Buborékolás
- Sóhajtás, ásítás
- Arcfelfúvó pulykajáték
- Fütyülés

- Szélfújós játék: kilégzéskor „s” hangoztatása.
- Kígyósziszegős játék: kilégzéskor „sz” hangoztatása.
- Csodálkozó játék: kilégzéskor „ó” hangoztatása.
- Számlós játék: „A levegő kifújása közben számolni fogunk-ötig...-tíz stb.”
- Kilégzés ismert szósorokat, rövid szövegeket, mondókákat mondanak:
pl.: - a hét napjait

- „kicsi vagyok én

boldog leszek én...”

-, „cini, cini muzsika,

táncol a kis Zsuzsika.” stb....

II. Játékos artikulációs gyakorlatok

A gyerekek nyelvének, ajkainak, állkapcsának ügyesítése, hogy képesek legyenek a magánhangzókat tisztán hangoztatni.

- eleinte tükröt használni a gyakoroltatás során
- az eltúlzott ajakmozgatás
- pontos óvónői mintaadás

1. Játékos nyelvtorna.
2. Játékos ajaktorna.
3. Magánhangzópár hangoztatása után szavak ejtése.

1. Játékos nyelvtorna:

- Lefetyelős játék: „Tejet iszik a cica, utánozzuk hogyan lefetyel.”(lassabban-gyorsabban)
- Nyalogassunk fagylaltot.
- Nyalogassunk mézet: „A felső ajkatokra mézet csöppentek, nyalogassátok le!”
„Az alsó ajkatokra mézet csöppentek, nyalogassátok le!”
„A szájsarkatokba mézet csöppentek, nyalogassátok le!”
- Mákos tésztát ettünk. „Nyalogassuk le a mákot a fogainkról úgy, hogy közben csukva marad a szánk.”
- Nyelvpingpong:”Nyomjuk ki nyelvünkkel arcunkat felváltva mindkét oldalon, csukott szájjal.”
- Mindenki kistányérra pattogatott kukoricát tettem:”Próbáljatok egy szemet a nyelvetekkel a szátokba tenni. Ha megettétek, újból egy szemet....!”
(Ugyanez: zizi cukorkával, csoki darabbal, mazsolával, stb.)

2.Játékos ajaktorna

- Puszi küldés: csücsörítés majd cuppantás.
- Tátogjunk, mint a halak!
- Fecsketátogás:”Tátogassuk a csőrünket, mint az éhes kiscicák!”
- Nézz a tükörbe, nyisd ki jó nagyra a szád, és mondd, hogy „á”! Mit látsz?
(„a torkomat”) Hol szoktad ezt csinálni? („a doktor néninél”)
- Majd
sorban az összes magánhangzót
- Elköszön a kisbaba. Utánozzuk! Pá-pá!
- Csodálkozzál:”Ó”!

- Sír a kisbaba: "Óá"!
- Szirénázik a mentő: ní-nó, ní-nó
- Dudál az autó: tü-tü, tü-tü
- Utánozzuk a csacsi hangját: "iá-iá"

csibe hangját: "csip-csip"

liba hangját: "gá-gá"

kacsa hangját: "háp-háp"

kutya hangját: "vau-vau"

boci hangját: "bú-bú"

ló hangját: "nyihaha-nyihaha"

malac hangját: "ui-ui"

kecske hangját: "mek-mek"

varjú hangját: "kár-kár"

bagoly hangját: "kuvik-kuvik"

3. Magánhangzó pár hangoztatása után szavak ejtése: (Csak fejlett nagyokkal, ha szívesen végzik)

á-a: álarc, bálna, táska, vállfa, sárga, kártya, stb.

a-á: madár, kanál, darázs, fatál, család, akác, stb.

é-e: édes, féreg, béke, élet, lélek, népek, stb.

e-é: szegény, fehér, levél, kevély, kevés, kenyér, stb.

i-e: figyel, kimer, sziszeg, kileng, illeg, ijeszt, stb.

e-i: Feri, Teri, neki, gerinc, eszik, delfin, stb.

i-é: ígér, fillér, vidék, kikér, kimér, cipész, stb.

o-u: odú, borul, csordul, tofu, kondul, mordul, stb.

ü-ö: püföl, hűvös, prüszköl, tüsszög, tüdő, üsző, stb.

ö-ü: körül, röpül, köpül, csördül, pördül, örül, stb.

- Lehet körben ülve, akinek gurítom a labdát, az mondja utánam nagy szájmozgással!

- Lehet asztalnál ülve: lefordított képeket tettem az asztalra. akire kacsintok, fordítson fel egy képet, és mondja ki, amit lát nagy szájmozgással.

- Különböző tárgyakat tettem a zsákba. Vegyél ki egyet, nevezd meg!

Most úgy mond, ahogy én!

- á-a: spárga, pálca, álarc, stb.
- e-é: cserép, kerék, levél, stb.
- é-e: bélyeg, négyzet, csésze, stb.
- e-i: delfin, kefir, tepsi, stb.
- i-e: pille, csibe, csipke, stb.
- o-u: mókus, borjú, stb.
- u-o: gumó, cukor, dugó, stb.
- ü-ö: fűző, tükör, szűrő, stb.

Súgok egy szót. Mond el nagy ajakmozgással. játszd el!

- a-á: kapál, darál, sajnál, stb.
- á-a: fáradt, rávarr, talál, stb.
- e-é: beszél, zenél, lenéz, stb.
- é-e: mérges, lépdél, tépdél, stb.
- i-e: fizet, siet, ijed, billeg, stb.
- e-i: legyint, nyerít, merít, selypít, stb.
- o-u: mordul, fordul, koldul, stb.
- u-o: suttog, dúdol, szuszog, stb.
- ö-ü: örül, pördül, bődül, röpül, stb.
- ü-ö: püföl, üvölt, búvöl, stb.

III. Gyorsasági gyakorlatok

A gyorsasági gyakorlatok az artikuláló szervek gyors működését segítik elő. Feltétel, hogy a gyermekek a nyelvtörőket jól ismerjék. A tempót csak addig gyorsíthatjuk, míg a gyermekek helyesejtési hibákat nem vétenek.

Fontos:

- gyorsítás közben a levegő ne fokozódjék!
- az óvónő helyes mintaadása.
- csak nagyobbakkal, visszhangjáték formájában végeztessük.

Gyorsasági gyakorlatok gyűjteménye:

- Visszhangjátékot fogunk játszani.

Mondjuk együtt középhangerővel, lassú tempóban a következő nyelvtörőt.

Mondjuk együtt középhangerővel, közepes tempóban.

Mondjuk együtt középhangerővel, gyors tempóban. (Az óvónő bemutatja, a gyerekek egyenként az óvónővel együtt ismétlik.)

- Visszhangjátékot fogunk játszani.

Mondd utánam középhangerővel, lassú tempóban a következő nyelvtörőt!

Mondd utánam középhangerővel közepes tempóban.

Mondd utánam középhangerővel, gyors tempóban. Vigyázz, ne legyél hangosabb! (Az óvónő bemutatja, a gyerekek egyenként megismétlik.)

- Visszhangjátékot fogunk játszani.

Mondd utánam lassú, majd közepes, végül gyors tempóban a következő nyelvtörőt.
Vigyázz, ne legyél hangosabb! (Az óvónő bemutatja, a gyermekek megismétlik.)

- Elmondok neked egy nyelvtörőt közepes hangerővel közepes tempóban.

Mondd el egyedül először lassan, majd közepes, végül gyors tempóban!

A kezemmel segítek megtartani a tempót. Vigyázz, ne legyél hangosabb!

- Visszhangjátékot fogunk játszani.

Mondd utánam közepes hangerővel lassan a következő nyelvtörőt!

Mondd utánam közepes hangerővel, közepes tempóban!

Most pedig mondd utánam halkan és gyorsan!

Példák:

- Ecc, pecc, kimehetsz,
holnapután bejöhetsz!
- Szil, szál, szalmaszál,
eredj pajtás te hunyjál!
- Egyedem, begyedem, tengertánc,
Hajdú sógor, mit kívánsz?
- Fű, fű, szép, zöld fű,
eredj ki te zöldfülű!
- Kisoroszlán gömbölyded,
boldog, mikor bömbölhet.

- Tigris, tigris ritkán mosdász,
inkább piszkos bundát hordasz.
- Pacsirta pityegő, búbos banka bicegő.
- Se szeri, se száma,
a szűk sátor szélén
a szűnyogok száma.
- Anca-Panca, ancsapanca,
pancsikálgat Anca manca.
- Csucsorítsunk, csücsörítsünk,
csőrt csinálunk, csipegessünk.
- A kis tócsa nagyot loccsant,
kicsi kacsánk tóba toccsant.
- Hangya, varangy, gyíkgyerek,
gyalogúton őgyeleg.
- Ádám náthás, gyáván hátrál
ámbár Árpád áll a járdán.

- Mihelyt megvan, megmar,
- mikor megmar, meghal. (Szikra)

IV. Időtartam gyakorlatok

Célja, hogy a gyermekeket játékos formában készítsük arra, hogy amit röviden hallanak, azt röviden, amit hosszan hallanak, azt hosszan is ejtsék. ezzel reményeink szerint, az iskolai helyesírás megalapozását szolgáljuk.

Fontos:

- mintaszerű óvónői bemutatás.
- ismeretlen szavak esetén: szómagyarázat.
- játékos gyakorlatvezetés, buzdítás, sok dicséret.
- csak nagyobb, érettebb gyerekekkel végeztessük, és csak akkor, ha kellően motiváltak, érdeklődők.
- a szavakkal alkossanak mondatot!

Játékos időtartam gyakorlatok gyűjteménye.

- Játsszunk utánamondást!

Két hasonló hangzású szót ejtek. Ha rád kacsintok (vagy tekintettel jelzek), pontosan úgy mond utánam, ahogyan én ejtem!

irat-írat	zúza-zúzza	fogad-fogadd
tör-tör	gépel-géppel	sülő-süllő
zug-zúg	kasza-kassza	mesze-messze

csipet-csípett	megy-meggy	ara-arra
foka-fóka	ép-épp	ülő-üllő
huzat-húzat	kel-kell	fejel-fejjel
ujj-új	fülel-füllel	lap-lapp
örül-őrül	ál-áll	ás-áss
kötök-kötők	szál-szall	kelek-kellek
fiuk-fiúk	hal-hall	Duna-dunna
hurok-húrok	ere-erre	ágyuk-ágyúk
var-varr	zsebe-zsebbe	tűz-tűzz
mokka-móka	baba-babba	örök-örök
szegel-szeggel	török-tőrök	les-less
lak-lakk	szelő-szellő	

Fontos:

A fenti szósorok csupán példaként szolgálnak.

Ezek analógiájára gyűjthetők hasonló szó párok, melyek jelentését a gyerekek ismerik.

VI. Belső hallást fejlesztő gyakorlatok:

Célja: Az üzenetet közvetítő hangok felismerésének, megkülönböztetésének gyakorlása. Ezekkel a játékokkal kiszűrhetők az esetleg rosszul halló, gyerekek.

Fontos:

- csendes, nyugodt játékkörülmeny biztosítása

Belső hallást fejlesztő gyakorlatok gyűjteménye.

- „Hol ketyeg az óra” játék

Egy gyereket kiküldünk a csoportszobából. Egy elég hangosan ketyegő órát elrejtünk a csoportszobában úgy, hogy ne lehessen látni csak hallani. Behívjuk a keresőt, akinek hallás útján kell megtalálnia az órát.

Eszköz: hangosan ketyegő óra

- Hangkeresés

Egy gyerek kimegy a csoportszobából, egy másik pedig elbújik valahová. A kereső bejön és figyel, merről hallja az elbújt gyermek hangját, aki állathangot utánoz.

- Pottyán- puffan- koppan című játék

Parván mögé előkészítünk néhány olyan tárgyat, melyek leejtésekor különböző zajt okoznak, pl. babzsák, fakocka, műanyag kocka, labda, kanál..stb. A játék elején úgy ejtünk le egyenként minden tárgyat, hogy a gyerekek láthassák azokat. Egyenként meg kell nevezniük, amit leejtettem. (Később gyermek is vezetheti a játékot.)

Eszköz: különböző tárgyak

- Dobkereső játék

A gyerekek körben állnak vagy ülnek, egy társuk a kör közepén helyezkedik el, bekötött szemmel. Az óvónő csendben valamelyik gyermek közelében helyezi a dobát és a dobverőt. Ez a gyermek megszólaltatja a dobát, bekötött szemű társának abban az irányba kell mutatnia, amerről a hangot hallotta.

Eszköz: dob, dobverő, kendő

- Lopakodós játék

A gyermekek körben ülnek, egy társuk bekötött szemmel a kör közepén helyezkedik el. Akire az óvónő rákacsint, nagyon óvatosan középre lopakodik. Lehetőleg úgy, hogy ne okozzon zajt, majd megérinti a bekötött szemű gyereket. Feladat megállapítani, hogy merről közelítették meg. Ha eltalálja, helyet cserélnek, ha nem, továbbra is ő marad középen.

Eszköz: kendő

- Kinél van a babzsák,

A gyermekek körben ülnek, és egészen halkan babzsákot adogatnak körbe. a hunyó a kör közepén bekötött szemmel ül. Ha meghallja merre jár a babzsák, kezével arra mutat. Ha eltalálta, helyet cserélnek, ha nem, ő marad a kör közepén.

Eszköz: kendő, babzsák

Magnóra felvett hangokat ismerhetnek fel, majd csoportosíthatnak a gyermekek: PL:

- az óvoda jellegzetes hangjai: gyermekzsivaj, telefoncsörgés, közös éneklés, ajtócsapódás, tapsolás, kanálcsörgés, vízcsobogás, stb.
- az otthon jellegzetes hangjai: TV, rádió, kávédaráló, porszívó, függönyhúzás, csengetés, redőnyhúzás, óraketyegés, déli harangszó, stb.
- a természeti környezet jellegzetes hangjai: eső, mennydörgés, szélzúgás, avarzörgés, madárfütty, ágzörgés, harkálykopogás, galambturbékolás, stb.
- az utca jellegzetes hangjai: dudálás, szirénázás, motorzúgás, fékcsikorgás, cipőkopogás, lovas kocsi, kukásautó, family frost, stb.

a TÁMOP 3. 1. 4-es pályázat megvalósításához

Pályázó / kedvezményezett neve, címe		Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata, 5600 Békéscsaba, Szent István tér 7.	
Intézmény neve	Lencsési Lakótelepi Óvoda	Feladatellátási hely neve	Lencsési Lakótelepi Óvoda Székhely Óvodája
Intézmény címe	5600 Békéscsaba, Pásztor u. 91-93.	Feladatellátási hely címe	5600 Békéscsaba, Pásztor u. 91-93.
Szerződés száma	TÁMOP3.1.4./ 08/2-2008-0068	Pályázat kód száma	TÁMOP-3.1.4-08/2-2008-0068

Kommunikációs gyakorlatok gyűjteménye

Kommunikációs gyakorlatok gyűjteménye

A kommunikáció célja: A kapcsolat felvétele, az információ eljuttatása a másikhoz, a társ reakcióból (kommunikációs és metakommunikációs) a megértés ellenőrzése, a kapcsolat mélyítése. A gyermekekre figyelő, jól artikuláló, szép beszédmintát adó, választékosan beszélő környezet pozitívan befolyásolja a gyermek, nyelvi fejlődését. Az óvodapedagógus személyes példájával (odafigyelés, meghallgatás, beszélgetés), kommunikációs helyzetek

megteremtésével ösztönözze a gyerekek közötti kommunikációt. Bővítse szókincsüket, adjon lehetőséget metakommunikációs ismereteik (pl.: arckifejezések, testtartások, érzelmeket jelző gesztusok) bővítésére.

Tevékenységek, cselekvések megfigyelése, eljátszása mozgással, testtartással

- Játsszuk azt, hogy most ébredtünk fel! Nyissátok ki a szemeteket, dörzsöljétek meg ásítsatok, nyújtózkodjatok! Ha szépet álmodtatok, mosolyogjatok!
- Játsszuk el a reggeli tisztálkodást! Nyissátok meg a csapot! Mossatok kezet, arcot! Töröljétek magatokat szárazra!
- Mutassátok meg, hogyan szoktatok fogat mosni! Vegyétek le a polcra a fogkefét, fogmosó poharat, és engedjétek bele vizet! Csavarjátok le a fogkrém kupakját, nyomjatok belőle a fogkefére, és mossátok meg a fogatokat! Öblítsétek ki a szátokat! Tegyétek vissza a fogmosó poharat a polcra!
- Ételek nevét mondom. Mutassátok meg, hogyan szoktatok elfogyasztani! (Bableves, Cola, szőlő, fagylalt, banán, alma, csoki, rántott hús krumplipürével, stb.)
- Képzeletben építsetek tornyot! Csináljatok úgy, mintha letennétek egy kockát a szőnyegre. Olyan magasra építsétek, ameddig csak elértek!
- Feküdjétek hanyatt a szőnyegen! Képzeletben legyetek rongybabák! Lazítsátok el izmaitokat, hogy mindenetek könnyen mozgatható legyen! Most ólomkatonák legyetek! Feszítsétek meg izmotokat, hogy ne tudjalak benneteket megmozdítani!
- Játsszuk, el hogyan esik az eső! Az ujjhegyeteket lassan és halkán érintsétek az asztal lapjához! Így kezd csepegni az eső. Most gyorsabban és hangosabban doboljatok az ujjatokkal. Már zuhog! Csapjatok a tenyeretekkel az asztalra! Megdörrent az ég!
- Zenészek lesztek! Amelyik hangszernek a nevét mondom, képzeletben azon muzsikáljatok!
  - furulya
  - zongora
  - trombita
  - dob
  - gitár
  - xilofon

- hegedű
  -
  - Vegyetek fel az asztalról:
    - egy tollpíhét, fújjátok el, próbáljátok elkapni!
    - egy vízzel teli kancsót, öntsetek vizet egy pohárba, igyátok meg!
    - egy papírlapot, hajtogassatok belőle csákót, tegyétok a fejetekre, és úgy lovagoljátok, hogy ne essen le a csákó a fejetekről!
  - Súlyemelők legyetek! Hajoljátok le! Fogjátok meg a súlyzót! Próbáljátok megmozdítani! Érzitek, milyen nehéz? Emeljétek a vállatokig, utána nyomjátok a fejetek fölé!
  - Legyetek magvak a földben! Megöntözlek benneteket. Süt rátok a nap. Mozdítsátok meg az ujjaitokat, emeljétek a fejetek fölé a kezeteket! A növények lassan kibújnak a földből. Álljátok fel! Megnőttek. A tenyeretek a növény levelei. Fordítsátok a fény felé!
  - Guggoljátok le! Húzódjatok össze picikére, legyetek törpék! Álljátok lábujjhegyre és nyújtózkodjátok! Legyetek óriások!
  - Üljetek egymással szembe! Képzeletben gurítsatok kisautót egymásnak!
- Éppen a kezedbe gurult, gurítsd vissza!
- Nem ért oda hozzád. Nyújtózz és próbáld a kezeddal elérni anélkül, hogy felállnál!
- Tőled jobbra gurult el. Próbáld a jobb kezeddal! Most balra gurult. A bal kezeddal próbáld elérni!
- Szedjétek virágot a réten! Hirtelen megláttok egy katicabogarat. Tartsátok oda az ujjaitokat, hogy rámászhasson a katica! Röppentsétek el, és kövessétek a tekintetekkel, hogy merre repül!

Érzelmek kifejezésének gyakorlása arcjátékkal

- Valamit esztek. Szeretném látni az arcotokon, hogy ízlett-e, amit ettetek?
- Játsszátok el, hogy:
  - Véletlenül eltalált egy labda, és megijedsz.

- Kipattan a tányérból az őszibarackbefőtt, és meglepődsz.
  - Megkaptad azt az autót, amire már nagyon régóta vágysz. Örülsz.
  - Elveszik tőled a legkedvesebb babádat. Szomorú vagy.
  - Sok édességet ettél és megfájdult a fogad.
  - Megbotlottál, elestél, nagyon megütötte a térded, vérzik, fáj, nagyon sírsz.
- Figyeljétek az arcomat! Próbáljátok meg kitalálni, hogy mit fejez ki! Mondjátok el azt, is, mi lehet az oka!

Pl.: - haragos

- vidám

- ijedt

- kíváncsi

- szomorú

Irodalmi élményszerzés irodalmi szövegek reprodukálása és mimetizálása révén

Ajánlott művek:

Csoóri Sándor Teknősbéka

Teknősbéka ha az ingjét
ki akarja mosni,
nem kell neki teknőért
a szomszédba menni.

Leszereli, leemeli
a hátáról
könnyen,
s kezdheti a nagymosását
habos tengervízben.

Tankó Sirató Károly Eszkimóka

Grönlandban
egy
jeges tóba,
párás, forró
forrás mellett
fürdött egyszer
két szép

Ebből
lett a
csuda
móka:
pengett a jég,
zengett a szél...
Táncolni kezd

Békességben
élt a
világ.
Az eszkimók
hahotáztak,
a fókák
bukfencet

fóka.
A gleccserről
nézte őket
három
apró
eszkimóka.

a két fóka.
Fütyült nekik,
dalolt nekik
a három
kis
eszkimóka.

hánytak.
Pengett a jég,
Zengett a szél...
Grönlandban a
gleccserek közt
vígán így
eszkimókáztak.

Veress Miklós **Tréfás rajz**

Itt a fejed,
itt a szád:
rajzolk egy apukát,
egyedül magam.
Keze is van,
lába is van,
három haja van.

Két lába nem elég:
kellene még.

Bárhová mégy,
jó, ha van láb
arra- négy.

De az apu
folyton szalad,
kell láb neki:
hat.

Ez kell neki,
bi-bá-bú:
legyen apu
százlábú.

Egyszer volt **népi mondóka**

Egyszer volt, hol nem volt,
volt egyszer egy mesebolt
abban volt egy mesepolc,
azon hét kis törpe volt.
A legelső szende volt /Szende/,
a második szundizott /Szundi/,
a harmadik mindent tudott /Tudor/.
A negyedik bohóckodott /Vidor/,
az ötödik huncizott /Hapci/,
a hatodik meg morgott /Morgó/.

Nemes Nagy Ágnes **Szorgalom**

Mi kopog?
Mi kopog?
- Harkály vagyok, kopogok.
Nem is tudom, mióta
vár rám ez a diófa.
Mi ragyog?
Mi ragyog?
- Hát nem tudod, ki vagyok?
Béka vagyok, leveli
ki a fiát neveli.

Táncot ropnak **népi mondóka**

Táncot ropnak a legények,
Kopog ám a csizmájuk.
Fidres- fodros rokojában
Táncolnak a leányok.

Totyognak az öregek is,
Öregasszonyt forgatnak.
Úgy eljárják, lábuk alatt
Majd leszakad a padlat.

Megijed a tarka macska,
Padlat alá menekül.
Kutya ugat, macska nyávog,
Lármájuktól zeng a csűr.

Egy- megindul.. **népi mondóka**

Egy - megindult a hegy
Kettő- bolond mind a kettő
Három- lovagolj számon
Négy- kövér kukta légy

a hetedik sose beszélt /Kuka/,
nem is mondta meg a nevét,
ezért aztán a gyerekek
kinevették ezt az egyet.

Öt- fogj ördögöt
Hat- lyukas a pad
Hét- megcsípett a légy
Nyolc- magas ez a polc
Kilenc- mindjárt meg is pihensz
Tíz- üreglyukba víz

Hécz Attila **Pancsolok a kádban**

Lubickolni mindig is jó
Tóban, mikor nyár van
Télen pedig meleg vízzel
Tele fürdőkádban

Habok között terelgetni
Kicsiny hajók hadát
Vagy éppen elsüllyeszteni
Egy arra úszó kacsát

Búvárként, ha lemerülök
Nagy levegőt véve
Felhozhatok bármi kincset
Kád szélére téve

Vízipisztolyt töltök gyorsan
Ellenséges cápát látok
Ha nem bírok vele végül
azt hiszem, hogy dugót rántok

Lubickolni mindig is jó
Vízzel tele kádban
De úszni csak egy tóban lehet
Amikor már nyár van

Hécz Attila **Indiánok**

Hécz Attila **Fogat mosok**

Fogat mosok
Sikálom
Egészen jól
Csinálom
Alaposan
Öblítek
Hozzá vizet
Hörpintek

Minden este
Ezt teszem
Utána már
Nem eszem
Nyugodt szívvel
Lefekszem
Jól behunyom
A szemem

Azt álmodom
Éjszaka
Leszakad az
Ég alja
Függöny moccan
Fogam koccan
Éppen, mintha
Vacogna
Fel nem kelek
Úgy fülelek
Hallhatóan
Meg van mosva

Hécz Attila **Kétkerekűn biciklizek**

Az indiánok nyíllal lőnek
Bőrük pedig rozsdaszín
A fejükön tollas fejdísz
A lábukon mokaszin

Egy indián az mindig éber
Akárcsak egy... valami
Úgy kúszik a magas fűben
Sosem tudják elkapni
Jól utánoz állathangot
Mondjuk kondorkeselyűét
Így ad jelt a társainak
Mit rajtuk kívül más meg nem ért

Este, mikor sátrában ül
Nem beszél, csak pipáz sokat
Nappal meg a prérin vágat
Szórén üli meg a lovat

A cowboyokat nem szereti
Egyiket se, teringettét
Merthogy azok elvinnék az
Összes vadászterületét

Minden indián jó harcos
Törzsét védi, e nagy családot
Ha békén hagynák, tán örökre
Elásná a csatabárdot

Hécz Attila

Padlás

Padlásunkon nagy a por
Ha felmászom olyankor
Létra hegyén homály fogad
Réseken süt be a nap

Nagy dobozok, láda fia
Nem is látszik tisztán mi a'
Bármi lehet, szősz fölötte
Gabonák zsákba kötve

Beljebb megyek csak egy csöppet
Félretolok egy cserepet
Kidugom a fejem lassan
Messzire ellátok onnan

Padlásunkon eltűnni jó

Két keréken
Tekerek
Egyszerre csak
Elesek
Felülök
Leesek
Kesergek
Nevetek

Lábom a
Pedálon
Lendülök
Meglátom
Felülök
Leesek
Apáék
Lelkesek

Tekerek
Tekergek
Beremegek
Elesek
Leülök
Fenekem
Leverem
Felülök

Lendülök

Repülök
Kerekem
Tekerem
Talpamat
Leteszem
Megállok
Leszállok

Apukám
Trappol
Anyukám
Tapsol
Robogok
Akkor
Akár egy
Traktor

Mint házában búj meg a dió
Senki se lát, ha ott vagyok
Csak egerek meg galambok

Hécz Attila **Szalad a szoba**

Rendet rakok a szobámban
Mert az anyu azt mondta
Mindenem csak szanaszét van
Hetente meg havonta

Először a legóimat
Teszem egy nagy vödörbe
Amiket még nagybátyámtól
Kaptam egyszer örökbe

Amikor már összeszedtem
Minden apró darabot
Ágy alól és függöny mögül
Látom, hogy jól haladok

Következnek most a dínók
Kicsik és a nagyobbak
Két táskába gyűjtöm őket
Eltarthat ez naphosszat

Véges- végül polcra rakok
Minden egyéb játékot
Könyveimet, katonákat
Anyu meg majd álmélkod

Rendet raktam a szobámban
Nem is tartott olyan hosszant
Sajnos, közben nem játszhattam
azért ez egy kicsit bosszant

Hécz Attila **Mocorog a fogam**

Mocorog a fogam
Épp elől az egyik
Kihúdom mindjárt
Nem tart semeddig

Bátorság kell hozzá
Egy kicsit még gyűjtöm
Ujjaimmal birizgálom

Hécz Attila **Focizunk az apuval**

Udvaron pattog a labda
Apu a szélén megkapta
Szalad is már vele előre
Felrúgja szinte a tetőre

Bepasszolja aztán közésre
Elakad majdnem a sövénybe
Elém perdül a pettyes
Elesek vele. Tizenegyes!

Én rúgom, apu a kapuban
Hátrálok, a kapus már odavan
Nekifutok, elrúgom erősen
Nem tudja elkapni még ő sem

Három-nullra vezetek
Vetek egy nagy bukfencet
Virágok közt cselezek
Feldöntök egy cserepet...

Iramodnék tovább gyorsan
Ha már ilyen ügyes voltam
Apa megáll, hat óra
Anyu kiszól:-Vacsora

Rendet rakunk a kiskertben
Kezet mosunk mind a ketten
Eltesszük a labdát csendben
Az asztalnál majd nem dicsekszem

Hécz Attila **Mellettünk lakik egy pék**

Mellettünk lakik egy pék
Onnan tudom, még szép
Hogyan készül a kenyér
Hallgasd meg hát
Ennyit megér:

Először egy nagy üstfélét
Fehér liszttel tölt meg a pék

Ide-oda döntöm

Megfogom végül
Erősebben aztán
Itt van a kezemben
Nem fájt, egyáltalán

Oviba is elviszem
Hadd lássa a Gergő
Milyen legény vagyok
Fogát kitekergő

Amíg pedig kinő
Helyette a másik
Leányokat riogatok
Mosolyommal váltig

Hécz Attila: Fodrásznál

Kicsit félek először, míg
Lenyomom a kilincset
Csókolomot köszönök, mert
Így szokás a kicsiknek

Fodrász bácsi felültet
Egy nagy székbbe
A nevem pedig közben
Jut az eszébe

Fehér leplét rám teríti
Suhogva
Ez alatt meg olló, fésű
Kerül elő titokba

Tükörből néz
Mosolyogva biztat
Ügyesen jár az ollója
Csitt- csatt

Gyorsan dolgoz
És nem sokat tanakod
Csak a fülem
Meg ne vágja valahogy

Vizet ad még sokat hozzá
Élesztőt is valamiképp

Az egészet jól összegyúrja
Később ezt már ne kelljen
Egy darabig állni hagyja
Hogy a kovász megkeljen

Aztán kis formákba rakja
Amekkora lesz a kenyér
befűtött kemencébe rakja
Amennyi csak oda befér

Néha ránéz a pék bácsi
Hogy sülnék-e benn rendesen
Hosszú nyelvű lapátjával
Kihúz egyet ügyesen

Amikor már jól megpirul
A sok kenyér mind elkészül
Hazaviszem a legszebbet
Nem is másért, eleségül

Pillanat és végeztünk
Csikizi a nyakamat
Keféjével ruhámat is
Lesöpri egy perc alatt

Megköszönöm, iszkolok már
Kicsit fázik a fejem
Mikor is kell megint jönnöm?
Holnapután kiskedden

Cini- cini muzsika magyar népi mondóka

Cini-cini muzsika,
Táncol a kis Zsuzsika,
Jobbra dül, meg balra dül
tücsök koma hegedül.

Weörös Sándor: Volt egy szép ládika

Volt egy szép ládika,
Nőtt benne egy almafa,
Én azon az almafán
Dinnyét szedtem délután.
Nagyot ugrott Sárka.
Beszakadt a ládika.

Ez esett a kútba... német népköltés

Ez esett a kútba,

Jött ez, és kihúzta,
ez az ágyba lefektette,

ez takarta, elaltatta,

hát ez a kis huncut-fajta

Ez elmegy magyar népi mondóka

Ez elmegy cseresznyét
szedni,
Ez felmászik a fára,
Ez megrázza,
Ez leszedi,
Ez a kicsi mind mind
megeszi.

Szita-Szita magyar népi mondóka

Szita, szita szűrő szita,
Ma szitalok, holnap sütök,
Neked egy kis cipót sütök,
Megvajazom, megzsírozom,
mégis, mégis neked adom.

Károly Ami: Brekeke

Ugrálva totyog a
béka,
vele totyog árnyéka.
Hol felülnek,
hol felállnak
aztán megint
továbbállnak
Álmosság jó a békára,

nem felébresztette?

ráfekszik az árnyékára.

Weörös Sándor:
Van két fürge...

Van két fürge kicsi szem
széjjel- nézeget idebenn.
Van két fürge kicsi láb.
Végig - lépdeli a szobát.

Soroló
magyar népköltés

Hétfő heverünk,
Kedden keverünk,

Szerdán szemetelünk,
Csütörtök csücsülünk,
Péntek pipálunk,
Szombaton szítálunk,
Vasárnap titeket
Vendégségbe várunk.

Weörös Sándor
Vásár (részlet)

Sátor alól kikiáltó szét néz:
„Itt látható a nagyhírű bűvész!
A lábával karikázik,
A kezével citerázik,
Az orrával orgonázik,
A fülével figurázik,
A szemével gurgulázik,
A szájával vacsorázik!”

Arany László:
A farkas – tanya (részlet)

Meglőnek a puskával,
Szaladok a dézsához,
Mevágnak ollóval.
Kapkodok a kendőhöz,
Banya szúr tűjével.
Futok ajtó mellé,
Kilöknek lapáttal.

Szaladok pitvarba,
Vesznek vasvillára!
Egy kiállt: hep-hep-hep !
Más ordít: add feljebb
Akkor nagyot estem,
Bezzeg jaj volt nekem.

Bartalos Mária: Hógolyó

Így forgatom,
úgy forgatom,
a kezemben
Összenyomom

Jó keményre
meg is gyúrom,
a hóembert
megcélozom:

PUFF!
Hoppla hó!
Talált
a hógolyó!

Simon Lajos: Fogócska

Kiskertedbe mentem,
három dinnyét megettem.
Ágak bogán hintáztam,
minden körtéd leráztam.
Kamarádból úgy látszik,
négy rőf kolbász hiányzik,

Nem kötöttem kendőbe,
lecsúszott a bendőmbe,
Ablakomon kopogtam,
legszebb lányod elloptam,
Uccu, szaladj utánam,
Üsd meg, öreg a hátam!

Kiss Ágnes: Labdajáték

Száll a labda, röp, röp,
Száll rajta a pötty, pötty.
Kislány dobja, fiú kapja
Itt a labda, ott a labda.
Dobd a labdát fel-fel
S kapd el a keziddel!

Itt a labda, hol a labda?
Fiú dobja, kislány kapja
Száll a labda, röp, röp,
Száll rajta a pötty, pötty,
Jobbra-balra és forgatva
Sose essen le a porba!

A part alatt
magyar népköltés

A part alatt, a part alatt

Három varjú kaszál, három varjú kaszál.
Róka gyűjti, róka gyűjti,
Szúnyog kévét köti, szúnyog kévét köti.
Bolha ugrik, bolha ugrik,
Hányja a szekérre, hányja a szekérre.
Mén a szekér, mén a szekér,
Majd a malomba ér, majd a malomba ér.
A malomba, a malomba
Három tarka macska, három tarka macska.
Egyik szital, másik rostál,
Harmadik követ vág, harmadik követ vág.
Szürke számár vizet hoz már,
Tekenőbe tölti, tekenőbe tölti.
Tehén dagaszt, tehén dagaszt,
Kemencébe rakja, kemencébe rakja.

Medve várja, medve várja
Kisült- e a cipó, kisült- e a cipó.

Tyúk a cipót csipegeti,
Hangya morzsát szedi, hangya morzsát szedi...

Csoóri Sándor: Lekvár- cirkusz bohócai

Piros a som,
a csipke,
dér- sógor megcsípte:
kerek kosárba szedjük
marékka,
lekvárt főzünk
három fazékkal.

Jövőre,
jövőre
sokat eszünk belőle.
Lekvár bajuszt pödrünk
s nevetünk,
lekvár- bajusz bohócai
mi leszünk,
mi leszünk.

Csoóri Sándor: Csetneki

Hosszú nyakú
Csetneki
sánta lovát csetleti,
csetleti,
botlatja,
lódoktorhoz vontatja.

Kóc a kötőfék,
szakad szét,
püff neki:
sárba csöppen
Csetneki.

Kommunikációs játékok (a játékok sorrendje a kb-i nehézségi fokot is jelöli)

- „Haragszom rád játék”: (páros játék)

Pl.: - Haragszom rád!

- Miért?
- Mert ellöktél a folyosón!
- Mikor?
- Ma reggel!
- Miért nem szóltál?
- Mert elfutottál.

A gyerekek addig folytatják a kérdezést és felelést, amíg ötleteikből futja. Beszédüket gesztusokkal, mimikával, testmozdulatokkal kísérik.

- „Mese néma játékkal”:

A gyerekek egy jól ismert mesét, annak szövege nélkül, mozgással, mozdulatokkal, mimikával adnak elő. A mesélő gyermek pedig a látottakat fejezi ki szóban.

- „Vitatkozó méhecskék játék”: (páros játék)

Két méhecske gyűjtögeti a virágport, de egyszer csak ugyanarra a virágra szállnak, és valamin összevesznek. Mit mondhatnak egymásnak, miről vitatkozhatnak?

(A hangerő és hanglejtés segítségével kell a gyerekeknek megértetniük magukat, hiszen a zűmmögésüket nem értjük.)

- „Farkasszem néző játék” : (páros játék)

A gyerekek egymás szemébe néznek, és közben valamilyen feladatot, mozdulatot végeznek a kezükkel, lábukkal.

Pl.: - végezzetek malomkörzést

- gomboljátok ki az ingeteket
- kössétek ki a cipőtöket
- körözzetek a cipőtökkel
- ugráljátok páros lábon
- fogjátok meg egymás fülét
- guggoljátok le, majd álljátok föl

- „Csináld, amit én akarok”: (páros játék)

A játékot irányító gyerek mimikájával, gesztusaival szemével, fejmozdulataival különböző feladatok elvégzésére ad utasítást társának.

Pl.: - int a fejével, hogy merre induljon, jelez a tekintetével, a kezével, hol álljon meg, mutatja kezével, mit csináljon, mit hova vigyen, tegyen, stb.

- „Tükörjátékok”: (páros játék)

Két gyerek (tükör- tükörkép) áll egymással szemben. A „tükör” végez valamilyen mozdulatot a fejével, testével, arcával. A „tükörkép” ezt utánozza a tükrözés szabályai szerint.

- „Amerikából jöttem”

Amerikából jöttem mesterségem címere...(egy foglalkozás, melyet némán el kell mutogatni, játszani, a többiek ez alapján kitalálják.

- „Mi hiányzik?”

Egy gyerek a csoport által jól ismert verset, mesét kezd el mondani, majd beszéd helyett mozgással adja elő, majd újra beszédben folytatja. A csoportnak ki kell találni és elmondani a hiányzó részt.

A kommunikáció tanítása játékosan

- köszönés
- bemutatkozás
- megszólítás
- üzenetközvetítés
- vélemény nyilvánítás

- **Köszönés**

Fontos: - a nyelvi formák megtanítása játékosan

- ne kórusban, hanem egyenként köszönjenek
- megfelelő hangerő, térköz és tekintettartás

- Az óvónő bábbal a kezén várja az érkező gyermekeket. Ha a belépő gyermek köszön, visszaköszön neki, ha nem, ő köszön előre.
- „Szervusz Kati!”
- „Jó reggelt Kati!”
- Köszönj te is: Csókolom, Gabi óvó néni.
- Fodrászos játékban az óvónő a „vendég” szerepét vállalja. Belép az „üzletbe” és köszön:
- Jó napot kívánok!
Fogadd a köszönésem!
Távozáskor:
- Viszontlátásra!
- Az óvónő egy „felnőtt-” és egy „gyerekbábot” húz a kezére. Bemutatja a köszönést.
- A kislány találkozott reggel a nénivel. Köszöntik egymást.
- Csókolom!

-szervusz!

Most legyél te a kislány és a néni én. Köszöntsd a nénit!

-Úgy is köszönhetitek egymást:

-Jó reggelt kívánok!

- Szervusz!

Most legyél te a néni, én pedig a kislány. Köszönjünk egymásnak!

Megjegyzés: bármely napszaknak megfelelő köszönéssel is gyakorolható.

- Szituációs játék keretében egy gyermek „felnőtt” szerepét vállalja, s a gyermekek köszöntik.

-Pisti lesz a fűtő bácsi. Találkoztok vele az utcán, köszöntsétek!

-Csókolom, fűtő bácsi!-vagy- Jó napot kívánok, fűtő bácsi!

-Szervusztok, gyerekek!

Megjegyzés: bármely napszaknak megfelelő köszönési formával is játszható a játék.

- Valós élethelyzetekben:

Pl.: séta közben ismerőssel találkozunk

kiállításra megyünk

könyvtárba megyünk

kirándulni megyünk, stb..

- Bemutatkozás

Fontos: - a gyerekek tudják a teljes hivatalos nevüket, ezt érthetően, jól hallhatóan el tudják mondani.

-a tekintettartás

- Játékidőben az óvónő „vendégségbe” megy.

-Játsszuk azt, hogy valakit nem ismerek közületek. Szeretném, ha bemutatkozna!

Nézz rám és mondd azt: - Kiss Katalin vagyok!

Ugyanebben a játéksituációban a következő forma is alkalmazható:

-Kiss Katalinnak hívnak!

- Játékidőben „telefonos” játékot játszunk.

-Jancsi, felhívlak telefonon és mutatkozzunk be egymásnak.

-Halló! Nagy Péterné. Éva óvó néni vagyok. Kivel beszélek,

-Kovács Balázs vagyok.

A továbbiakban a gyerekek ezt egymással játsszák.

- Az óvónő megkéri egyik kollégáját jöjjön be a csoportba, mutatkozzon be, és kérje meg a gyerekeket, hogy ők is mutatkozzanak be neki.
-Szervusztok! Szeretném, ha valaki bemutatkozna közületek közepes hangerővel.
-Csókolom! Varga Tibor vagyok.
- Az óvónő különböző virágok képeit ábrázoló kártyákat oszt ki az érdeklődő gyerekeknek játékidőben. Minden virágkártyából három darab van. Egy sorozat az óvónőnél marad, amit hívóképkártyaként használ, a többit kiosztja az érdeklődő gyerekeknek.
-Kik találtak közületek ibolyás kártyát? Gyertek ide, forduljatok egymás felé, álljatok egyenesen, nézzetek egymásra, köszönjete és mondjátok meg a neveket!
- Az óvónő gyerekeket és felnőtteket ábrázoló kártyákat oszt ki az érdeklődő gyerekek között. Nála ugyanolyan kártyák találhatók. Kettőt húz a kártyák közül, s az azonos kártyával rendelkező gyermekek bemutatkoznak egymásnak. Ügyelniük kell a felnőtt-, illetve a gyermekszerepre.
Megjegyzés: Ha két „gyermeket”, illetve „felnőttet” sorsolunk ki, a gyerekek ennek megfelelően köszönjenek és mutatkozzanak be.
- Játékidőben az óvónő két bábót húz a kezére.
-Ezek a kislánybábok nem ismerik egymást, be kell mutatkozniuk. Figyeljétek, helyesen teszik-e, és ha nem, javítsátok!
a, - Szervusz! Kovács Piroska vagyok.
- Szervusz! A nevem Bohus Ágnes.
b, - Szervusz! Kovács Piroska vagyok.
- Helló-belló! Ági vagyok.
c, - Szia! A nevem Pircsi.
- Szervusz! Bohus Ágnes vagyok.
d, - Csövi! Pircsi vagyok.
- Helló! Ágika a nevem.
- Valós élethelyzetekben:
Pl.: -Ha vendég érkezik a csoportba, önként vállalkozó gyermekek bemutatkozhatnak.

- **Megszólítás**

Fontos:

- Nézzenek rá arra, akit megszólítanak
- A megszólítottak illik viszonzni a kapcsolatfelvételt tekintettel és szöveggel.
- A megszólítás után a gyermek türelmesen várja meg, amíg a megszólított rá tud figyelni.
- Ha valamilyen tevékenységében megzavarta, kérjen elnézést a zavarásért.

- A gyerekeknek óvodába érkezéskor az óvónő bemutatkozik.
-Zsuzsa óvó néni vagyok. Szólíts így, ha szeretnél valamit mondani!

- Játékidőben boltos játékot játszanak a gyermekek. Az óvónő a „vevő” szerepében ad mintát.
-Boltos néni kérem..!
Szólítsd meg te is az eladót! Mondd azt, hogy boltos néni!
Megjegyzés: bármely szerepjátékban alkalmazható a játék megfelelő megszólítás alkalmazásával (doktor bácsi, postás bácsi, fodrász néni, kalauz bácsi, stb..)

- Játékidőben egy óvónő megkér egy gyermeket:
-Menj oda Katihoz és mondd neki azt, Kati, óvó néni hív!

- A családról beszélgetünk.
-Mondd meg Kati, hogyan szólítod a szüleidet (nagyszüleidet)?

- Az óvónő az érdeklődő gyermekeknek jeleket oszt ki játékidőben.
Minden gyermek megnevezi a jel tulajdonosát, majd átadja.
-Tessék Marika, ez a te jeled.
Eszköz: jelkártyák

- Az óvónő játékidőben mintát ad a gyermekeknek megszólításra és kérdésre.
-Pisti! Légy szíves vedd fel a kockát a földről!
-Kati! kérlek, hozd ide a naplót!
-Borika! Szeretném, ha megmutatnád a rajzod!

- Az óvónő megkéri valamelyik gyermeket, hogy:
a, - „Zsuzsa! Légy szíves, menj oda Mariannhoz, és mondd azt: Mariann!
Óvó néni hív! Légy szíves, menj oda!
b, - Dani! Ha szeretnél Gabiékkel játszani, menj oda hozzájuk, és mondd neki azt:
Gabi! Laci! Én is szeretnék veletek játszani!”

- Az óvónő megkér egy gyermeket, hogy a szomszéd csoport óvó nénijétől kérje el a ceruzahegyezőt.

-Boglárka!Légy szíves menj át a nagycsoportba és kérd el Klári nénitől a hegyezőt!
Ne felejts el köszönni, óvó nénit nevén szólítani és ha megkaptad, köszönd is meg!

- Játsszátok el:
  - a, hogyan szoktátok levinni Gizike néninek a létszámot a konyhába?
  - b, hogyan szoktad elkérni a pajtásodtól a játékot?
  - c, mit tennél, ha látnád, hogy két csoporttársad összeverekedett?
  - d, hogy a szomszédban lakó barátodat hogyan hívnád játszani!
  - e, hogyan kérdeznéd meg a könyvtáros nénitől, hogy hol találhatóak az óvodásoknak való könyvek!
- Játssz el, hogyan szólítanád meg az óvó nénit, ha:
  - a, ír valamit a naplóba
  - b, beszélget valaki az anyukájával,
  - c, figyelj, hogyan játszottok.

- **Üzenetközvetítés**

Fontos az üzenetátadás illő módja:

- Köszönni kell.
- Elmondani az üzenetet.
- Megjegyezni az esetleges választ.
- El kell köszönni. Mindezt megfelelő testhelyzettel, helyes térközmegválasztással, és megfelelő hangerővel kell tennie a gyermeknek.

A valós üzenetközvetítés előtt már tudják az ide vonatkozó nyelvi sémákat, szituációs- és szerepjátékokban, bábjátékokban alkalmazzák ismereteiket.

A fejlesztéshez használja ki az óvónő a nap során adódó helyzeteket. Figyeljen arra, hogy lehetőleg minden gyermekre sor kerüljön a valóságos üzenetközvetítés gyakorlásában. Szorongó gyermeket viszont nem szabad arra kényszeríteni, hogy akár ismerős, akár ismeretlen embernek szóló üzenetet adjon át. Először szorongásait kell szeretetteljes tapintattal oldani, csak utána kapjon ilyen feladatot. Az üzenetátadás végrehajtását lehetőség szerint mindig kövesse figyelemmel az óvónő. Fontos, hogy az óvoda minden dolgozója megfelelően viszonyuljon az üzenetátadó gyermekhez.

- **Véleménynyilvánítás**

Minél korábban arra kell szoktatni a gyermekeket, hogy az árulkodást panasszá javítsák.

Mi a különbség az árulkodás és a panasz között? Az árulkodás a pillanatnyi érdek által befolyásolt, az indulattól, az ártani akarás szándékától vezérelt szöveg. A panasz tárgyát és a körülményeit pontatlanul, hiányosan vagy erősen eltúlozva tartalmazza. A panaszkodás nyílt

vagy leplezett célja az empátia kiváltása vagy az igazságkeresés. A panasz és a bejelentés olyan szövegalkotás, amelyeket a felismert normasértés elleni jogos tiltakozás vezérel.

Óvodások estében hallgassuk meg a konfliktusba került minden kisgyermeket, a „sértett felet” és a „sértőt” is. Ezáltal a gyermek rájöhet: nem biztos, hogy a dolog úgy történhetett, ahogyan ő látta. Elemeztessük tehát a szituációt. Ez óvodás gyermek számára nehéz feladat, de segít az erkölcsi érték fejlesztésében. Fontos, hogy konfliktus ne maradjon oldás nélkül. Ha a gyermek érzelmi állapota miatt azonnal nem tudjuk megbeszélni, lehiggadása után beszéljünk róla! Nagycsoportban már elvárhatjuk óvodásainktól, hogy „csak úgy” ne árulkodjanak. Az óvónő reális, következetes, szubjektívitasmentes magatartása nagyon fontos.

A fejlesztés várható eredménye

- Az óvónő segítségével próbálkozik a gyermek indulatai és konfliktusai kezelésére
- Tud különbséget tenni az árulkodás és a jogos panasz között

- Jancsi véletlenül magára öntött egy pohár kakaót. Roland kicsúfolta. Évi azonnal a konyharuháért szaladt, letörölte Jancsi ruháját, és közben vigasztalta a síró Jancsit.
  - Mi a véleményetek Rolandról és Éviről? Hogyan viselkedtek? Miért?

- Az óvónő bábjelenetet mutat be a gyermekeknek:
Bábu Bandi autót tologat. Bábu Peti odaszalad és szó nélkül kikapja Bandi kezéből. Bandi visszaveszi az autót. Peti sírva panaszkodik az óvó néninek:
  - Óvó néni! Bandi nem adja ide az autót!Bandi is odamegy az óvó nénihez és nyugodt hangon elmondja, mi történt.
  - Óvó néni kérem! Peti kérés nélkül elvette tőlem az autót, én pedig visszavettem.
  - Mi a véleményetek, Bandi vagy Peti viselkedett helyesen? Miért?Megjegyzés: Az óvónő hasonló élethelyzeteket elemezhet a gyermekekkel. Helyezze előtérbe a pozitív mintát.

- Gabi óvodában játszott, és egy óvatlan pillanatban a zsebébe dugott egy óvodai játékot, majd kivitte a zsákjába. Évi meglátta. Odament Gabihoz és figyelmeztette, hogy ez óvodai játék, hozza vissza. De Gábor erre nem volt hajlandó. Évi elpanaszolta az óvó néninek a történeteket:
  - Ági néni kérem! Gábor kivitt a zsákjába egy játékot. Megkértem, hogy hozza vissza, mégsem hozta.
  - Mi a véleményetek Gábor és Évi viselkedéséről? Melyikük viselkedett helyesen? Szerintetek Évi árulkodott, vagy nem? Miért?

- Bence kiment a mosdóba. Miután visszajött, Zoli is kiment és meglátta, hogy Bence az összes törölközőt ledobálta a földre.
  - Te mit tennél Zoli helyében? Miért? (Minden megoldást meghallgatunk.)

- Közeledik a játékidő vége. A gyerekek az óvónő kérésére hozzáfognak a rendrakáshoz.
Ekkor
  - a, Ricsi és Emőke kikéredzkednek a mosdóba. Mit gondoltok miért?
  - b, Nóri szó nélkül leül a helyére és nem csinál semmit. Erről mi a véleményetek?
  - c, Andrea ugyan elteszi azt az egy babát, ami a kezében volt, de a babaszoba rendbetételében nem segít. Mi a véleményetek Andreáról?
  - d, Eszter a játékidő végén érkezik, és hozzáfog rendet tenni. Amíg van munka, kitartóan dolgozik. Mit gondoltok, miért?

Illem

Az óvodás gyermek érintkezési kultúrája.

Fontos:

- óvónői minta
- tömör, rövid magyarázat, indoklás
- erősítse meg mindig a pozitív példát
- ne marasztaljon el addig, amíg az egyes folyamatok belsővé válása be nem fejeződik
- a differenciálás, az egyéni fejlesztés szem előtt tartása

I. Viselkedési szokás kialakítása

Az óvodai viselkedésre vonatkozó illemszabályok magukba foglalják:

- azt a szokásrendszert, ami az intézmény sajátja
- az általánosan érvényes szabályokat, mint az udvarias magatartást, helyes viselkedés szokássá alakulását, a helytelen viselkedés korrigálását.

Az óvodai viselkedésre vonatkozó illemszabályok játékos gyakorlása

Szituációs játék

- Játsszuk azt, hogy most léptél be a csoportszobába! néhány pajtásoddal kártyázom. Mit kell tenned ilyenkor? Játszd el!

• Figyeljétek meg a bábok viselkedését! Javítsátok ki, ha hibázott!

- a, Két bábu beszélget, s az egyik állandóan közbeszól, nem hagyja beszélni a másikat.
- b, Egy gyerek a bábbal belép a csoportszobába. odamegy az óvónőhöz. Köszönti, de a gyerekek közül senkit sem köszönt.
- c, Vendég érkezik a csoportszobába, aki köszön a bábunak. A bábu fogadja a köszönést.

- d, A bábu kifújja az orrát, a papírzsebkendőt ledobja a földre, és még bele is rúg.
- e, A bábu a terem egyik végéből átkiabál a terem másik végében játszó pajtásának.
- f, A bábu ledob egy mesekönyvet a földre, és rátapos.
- g, A bábu segít egy nála kisebbnek öltözködni.
- h, A bábu futkározás közben ellök, és magára hagy egy kisebb gyereket.

•Állításokat mondok. Döntsétek el, hogy helyes vagy helytelen! Ha helytelen, javítsatok ki!

- a, Sohasem köszönök, ha belépek a csoportszobába.
- b, Játék közben halkan beszélgetek a barátaimmal.
- c, Szeretek szaladgálni a csoportszobában.
- d, Úgy beszélek, hogy azt mindenki hallja.
- e, Gyakran veszekszem a pajtásaimmal.
- f, Vigyázok a játékokra.
- g, Odaadom a kicsiknek a biciklit.
- h, Az otthonról hozott játékomat mindenkinek megmutatom, de senkinek nem adom oda.
- i, Ha Pistiért jön a nagymamája, mindig köszönök neki.
- j, Ha valaki beszél hozzám, mindig végighallgatom.
- k, Szeretem ijesztgetni a kicsiket.
- l, Ha valaki elveszi tőlem a játékot, nem verem meg, hanem odamegyek az óvó nénihez, és elmondom, mi történt.
- m, Ha valakivel már nem játszom, otthagynom.
- n, Mindig rendet teszek a babakonyhában.
- o, Ha véletlenül meglököm a társam, rögtön bocsánatot kérek tőle.

II. A jó megjelenés, a higiénés szokások kialakítása

Ez a testi tisztaságot, a ruházat tisztaságát, az alkalomhoz illő viselet megválasztását jelenti. A jó megjelenés, a higiénés szokások illemszabályainak játékos gyakorlása.

•Testápoláshoz, szükséges és egyéb eszközöket tettem ebben a kosárba.
Válogassátok ki, melyeket használjuk testápolásra!

•Játszd el néma játékkal, hogy:

- a, mosakodsz,
- b, fésülködsz.

•Gyerekek képeit rajzolom le ápoltan és gondozatlanul. Keressétek meg, hogy néznek ki, miután rendbeszedték magukat!

• Állításokat mondok. Döntsétek el, hogy helyes vagy helytelen. Ha helytelen, javítsátok!

- a, Tegnap piszkos kézzel nézegettem a könyvet.
- b, Minden este megfürdök.
- c, Étkezés után mindig fogat mosok.
- d, Fésülködni nem szeretek, nem is szoktam.

- e, Ha piszkos a kezem, szappannal mosom meg.
  - f, Esküvőre edzőcipőben illek menni.
  - g, A körmömet szeretem lerágni.
- Ha kedvetek van rajzolgátok le Pacuha Petit és Tiszta Petit!

• Mit vennél magadra, ha:

- a, színházba készülsz?
- b, játszótérre mégy?
- c, horgászni visz apukád?
- d, óvodába jössz?...stb.

• Mondd meg, hová készülhet az, aki:

- a, sötét szoknyát, fehér blúzt, harisnyanadrágot,
- b, melegítőt, széldzsekit, tornacipőt,
- c, farmernadrágot, szandált, pulóvert,
- d, rövidnadrágot, pólóinget és strandpapucsot visel.

• Rövid történetet mondok. Mondjátok el a véleményeteket!

- a, Kirándulni mentünk az óvodával. Kati fekete „kopogós” cipőben, csipke harisnyában és fehér fodros ruhában jött.
- b, Karcsi a játszótérre készült. Melegítőt és edzőcipőt vett fel.
- c, Bábszínházba mentünk. Bence új ruhában jött. Indulás előtt szépen megfésülködött.

III. Étkezési szokások kialakítása

Az étkezésre mint helyzetre, valamint az evésre vonatkozó illemszabályok játékos gyakorlása.

- Az óvónő meséli Czesław Janczarski: Fülesmackó c. meséjét. (Óvodások könyve 103. old.)
  - Te meghívnád magadhoz kurta farkút reggelire?

• Az óvónő szituációkat ismertet és játszik el a bábbal.

- Figyeljétek meg a bábok viselkedését! Javítsátok ki, ha hibáztak!

- a, A bábu piszkos arccal, kócos hajjal ül az asztalhoz.
- b, Két bábu evés közben hangosan beszélget.
- c, A bábu hintázik a széken.
- d, A bábu törli az ebédhez a kenyeret.
- e, A bábu az asztaltól elfordulva zsebkendőbe tüsszent.
- f, A bábu szalvétájából repülőt hajtogat, és a gyerekek közé röpíti.
- g, Az asztalnál ülő bábuk halkán beszélgetnek.
- h, A bábu a csirkecombot kézbe fogva eszi.
- i, A bábu a villájára szúrja a húst, és onnan rágcsálja.
- j, A bábu kézzel turkál, és játszik a tányéron lévő étellel.
- k, A bábu átteszi a szomszédja tányérjába, amit nem szeret.

l, A bábu csámcsogva, szürcsölve eszik.

• A jellegzetes ételek evését némajátékkal is eljátszhatják a gyerekek. A feladat játékosságát fokozhatjuk.

- Lássam az arcotokon: pl. az alma nagyon savanyú, a szakács néni elsózta a tökfőzeléket.
- Ti hogyan, milyen evőeszközökkel ennétek meg a következő ételeket?

a, krumplileves
b, vajaskenyér
burgonyapürével
c, alma
d, tejbegríz
e, sajtostészta
f, palacsinta

g, tökfőzelék fasírttal
h, sült csirkecomb
i, tortaszelet
j, csokoládépuding
k, pizza

• Állításokat mondok. Döntsétek el, hogy helyes, vagy helytelen. Ha helytelen, javítsátok ki!

- a, A húslevesből villával szoktam „kihalászni” a cérnametéltet.
- b, Tízórait, uzsonnát a tányér fölött fogyasztok, nem morzsálok.
- c, A kenyeret csak akkor töröm, ha nincs megkenve semmivel.
- d, A csirkecombot kiskanállal szoktam enni.
- e, Evés közben mindkét kezemmel az asztalra könyöklök.
- f, A meggymagot szétköpködöm.
- g, Mielőtt iszom, használom a szalvétát.
- h, Kényelmesen ülök az asztalnál, a lábam összezárom, hogy a többieknek is legyen elég helyük.
- i, A vizet szürcsölve iszom.
- j, Teli szájjal, de halkán beszélgetek.
- k, A kanalat marokra fogom.
- l, A fasírtot késsel, villával eszem.
- m, A szalvétából kishajót hajtogatok.
- n, A poharat csak akkor veszem kézbe, ha iszom belőle.
- o, Étkezés előtt csak akkor mosok kezet, ha nagyon piszkos.
- p, Csukott szájjal rágom az ételt.

• Ételneveket és evőeszközök nevét mondom. Ha jól párosítom, emeljétek fel mindkét kezeteket. Ha hibásan, hagyjátok a térdeteken!

Pl.: bableves – villa

mákos-tészta – kanál

milánói makaróni – villa

zöldborsófőzelék – kés

húsleves – kanál

sültkolbász – kés, villa

krumplifőzelék – kés

gyümölcssaláta – villa

csirkecomb – kanál

Felhasznált irodalom:

- Komlex prevenciós óvodai program
„kudarccal az iskolában”
Porkolábné Dr. Balogh Katalin
(VOLÁN HUMÁN OKTATÁSI SZOLGÁLTATÓ RT)

- Anyanyelvi, kommunikációs képességfejlesztés
Balog Zsuzsanna
Becsei Józsefné
Dancsóné Kasznár Mária
Vargáné Sánta Mariann
(IPSZILON KIADÓ ÉS PEDAGÓGIAI SZOLGÁLTATÓ KFT)

- Játékos beszédnevelés- Murayné Szy Éva
(MÚZSÁK KÖZMŰVELŐDÉSI KIADÓ)

- KUHN GARIELLA: A beszédészlelés fejlesztése óvodásoknál és kisiskolásoknál
GYARMATI ÉVA: Játékkatalógus
ISKOLAPSZICHOLÓGIA 20.
/ ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kar Tanárképzési és –továbbképzési Központ/

a TÁMOP 3. 1. 4-es pályázat megvalósításához

Pályázó / kedvezményezett neve, címe		Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata, 5600 Békéscsaba, Szent István tér 7.	
Intézmény neve	Lencsési Lakótelepi Óvoda	Feladatellátási hely neve	Lencsési Lakótelepi Óvoda Székhely Óvodája
Intézmény címe	5600 Békéscsaba, Pásztor u. 91-93.	Feladatellátási hely címe	5600 Békéscsaba, Pásztor u. 91-93.
Szerződés száma	TÁMOP3.1.4./ 08/2-2008-0068	Pályázat kódszáma	TÁMOP-3.1.4-08/2-2008-0068

Mese, vers, mondóka gyűjtemény óvónőknek

Mese, vers, mondóka gyűjtemény óvónőknek

Mesék

Bálint Ágnes: - Vízipók csodapók
- Vízitündér, vízimanó

Csukás István: Mirr Murr kalandjai

Nádori Lídia- Kun Fruzsina: - Sárkány a lépcsőházban
- Jancsi meséi

Kányádi Sándor: - Virágon vett vitéz
- Kenyérmadár
- Fából vaskarika

Kormos Erzsébet: - A baradlamanók

Hermien Stellmacher: (meseregény) - Süni mesék

Tony Wolf: (meseregény) – Mesél az erdő...

- az állatokról
- törpékről
- óriásokról
- csodatündékekről
- manókról

Mesélj nekem!: **Szöveggyűjtemény** (Nemzeti Tankönyvkiadó)

Szutyetjejev:- A gomba alatt

- A három cica
- Okoska botocska

Zelk Zoltán:- Négy vándor

- Az állatok iskolája
- Mese a legokosabb nyúlról
- Mese a kiscsikóról és sok más barátunkról

Népmese óvodásoknak:-Icinke- picinke

- Kolontos Palkó
- A szél és a nap

Bartos Erika:- Anna, Peti és Gergő

Mit, miért, hogyan /Ismeretterjesztő sorozat 10 kötetes/:

-Fedezd fel a tested!;

Közlekedj okosan!;

Időjárásunk.

Vass Albert: Erdők könyve

Sven Nordqvist: Amikor Findusz kicsi volt és eltűnt

Márti könyvek

Tanulságos népmesék:-A két koma

Magyar népmesék sorozat

Bartos Erika: Bogyó és Babóca sorozat (Alexandra kiadó, Pécs)

Finy Petra: A tesó-ügy (Pozsonyi Pagony)

Franken, Alona: Bilikönyv (Pozsonyi Pagony)

Langreuter, Jutta mesekönyvei: Babette csuklik

Nézd, itt a köldököm!

Kismackó nem tud elaludni

Kismackó óvodába megy. (Egmont Hungary)

Marék Veronika mesekönyvei: Kippkopp sorozat

Boribon sorozat (Ceruza Kiadó)

Paulovkin Boglárka: A katicabogár elveszett pöttyei (Pozsonyi Pagony)

Prap, Lila: Miért? (Pozsonyi Pagony)

Ross, Tony mesekönyvei: Kishúgot akarok

Nem akarok lefeküdni! (pozsonyi Pagony)

Tarka lepke , kis mese (Timkóné Sebestyén Izabella válogatása) Tim-Weld Kft.
Nyíregyháza

Telegdi Ágnes: Barnabás meséi (Ring-Color Kft)

Töprengj Micimackóval!: Ismeretterjesztő sorozat: Mi úszik a vízben?

Miért esik az eső?

Mire jók a bogarak?

Miért ment össze a trikóm?

Miért tűnnek el a pocsolyák? (Egmont

Kiadó)

Fésűs Éva: Az ezüst hegedű című könyv (Szent István Társulat az apostoli szentszék
könyvkiadó):

- Toppantó királykisasszony 197.old
- Mókus Péter kiskertje 88.old
- Az öreg mókus néni 85.old
- A békakirály papucs 73.old

Versek

Bartos Erika: Zsákbamaczka (versek óvodásoknak) Alexandra

Birkás Erzsébet: Várost járja Tilanó

December
Mentovics Éva: Hiányzok már Tilanó

Óvodai ünnepekre:

Mentovics Éva:-Mulatság

Mentovics Éva: - A tojásfestés

Udud István: - Én már nagy vagyok

Mesélj nekem: - Szöveggyűjtemény (Tankönyvkiadó)

Timkóné Sebestyén Izabella: - Hadd, nézzek kis tenyeredbe (Nyíregyháza)

Deákné B. Katalin: - Anya taníts engem (Tankönyvkiadó)

Juhász Magda: - A bátor Félix

Marék Veronika: - A csúnya kislány

Gyárfás Endre: - A félénk lepke

Orbán Ottó: Kati patika

Cseh Katalin: - Sárkánykórus

Muskát Zsuzsa: - Nahát

Mentovics Éva: - Óvodai ünnepek című könyv:

- Jelmezesek bemutatkozása: - A medve 95.old
-A vadász 101.old
-A pillangó 106.old

- Tavaszi mondóka 138.old

K. László Szilvia: Óvodai ünnepek:- Húsvét 135.old

Nagy Bandó András: Madarak tolláról című könyv: - Vásár 62.old
- Ökörszem és vörösbegy 76.old

-Mi a szél? 96.old
-Hogyha egyszer...98.old
-Zsiráf strófa 104.old

Szappanbuborékok című verses könyv

Óvodai ünnepek című könyvből: (Tóth Könyvkereskedés és Kiadó Kft)

Mentovics Éva: - Iskolatáska
-Csalogat az iskola

Tali Gitta: - Anyukám
K László Szilvia: - Anyák napjára
Birkás Erzsébet: - Húsvétváró
Kovács Zsófia: - Csendes éj

Mondjam még: Válogatás gyerekversekből

Tamkó Sirató Károly: Késő ősz

Kányádi Sándor: - Három székláb

Móra László: Tavasszal

Dohány Mihály: A pók és a csiga

Kátay Antal: Csiga csalogató

Galla Ágnes: Ha megint felnövök (versek gyerekeknek és felnőtteknek)
Aranyeső (válogatás a magyar irodalom gyermek verseiből)

Szeret engem a világ

Kányádi Sándor: Billegballag

Titkos út (óvodásoknak, kisiskolásoknak)

Weöres Sándor- Károlyi Amy: Tarka forgó

Ákom, Bákom, berkenye: Magyar népi gyermekköltészet (Móra Kiadó)

Altató: Versek, mondókák, dalok (Holnap Kiadó)

Hécz Attila: Kőszáli Guppi

Mondókák

Szabó Borbála: - Mozdulj rá című mondókagyűjteményéből, Logopédiai Kiadó

mondókák testrészek megnevezésére:

- Itt a szemem, itt a szám.....
- Gomba, gomba, gomba.....-
- Hüvelykujjam korán kelt

nagymozgásos mondókák:

- Hajlik az ág fúj a szél
- Kaszálj Pista...
- Hallod-e te kis kovács.

kargyakorlatok:

- Így forog a busz kereke
- Mérleg vagyok billegek

járások:

- Lassan jár a csiga- biga
- Jár a baba jár, mint egy kis király
- Zireg- zörög nyikorog

ugrások:

- Nyuszi fülét hegyezi

páros gyakorlatok:

- Száll a labda röpp, röpp...
- Dínom, dánom dobót

Gyermek mondókák (Összeállította: Pittlikné Kurucz Csilla) Debrecen Fonó 33 Bt

Ábelbábel: Mondókák, versek, játékok óvodásoknak (Társ kiadó, Sepsiszentgyörgy)

Antanténusz: Mondókák, versek, játékok óvodás és kisiskolásoknak (Társ Kiadó Sepsiszentgyörgy)

Gál Éva: Nekem nyílik a világ...: Mondókák és versikék piciknek és kicsiknek (LPI Produkciós Iroda)

Kicsi vagyok én: Mondókák, versek(Honlap Kiadó)

Láda Bálintné: Ékem- békem Ábécés könyv (Regun Press Kiadó)

Nyulász Péter: Zsubatta! Beszédfejlesztő mondókáskönyv (Móra Kiadó)

Pósa Lajos: Mondókák, készségfejlesztő versikék (Táltoskönyvek, Budakeszi)

Pósa Lajos: Altatók, ringatók, ébresztők, tipegők, tapsolók, fürdetők, csitítók (Gábor Táltoskönyvek, Budakeszi)

Tente baba, tente... Népi gyermekmondókák és dalok (Tóth Könyvkereskedés és Kiadó Kft)

Tóth Erika Katalin: Szó- beszéd Beszédjavító mondókák (Móra Kiadó)

Hasselmann, Martin: Hogy szebben beszéljek... (Egmont Hungary)

Zöld burokbán születtem... Találós kérdések (Tóth Könyvkereskedés és Kiadó Kft)

Gyermekek mondókák: - Én kifutok,

Te bent maradsz.

Ki ér oda hamarabb? (Pallas Antikvárium Kft)

Kerekecske, dombocska: Mondókák, versek, játékok óvodásoknak (Társ Kiadó)

Kedves Barnabás,
adj egy harapás
kenyeret, kolbászt
éhes vagyok folyvást.

Áj, báj,
Kecskeháj,
Ha meggyógyul,
Majd nem fáj.

Jégen jár a jegesmedve,
Jól bírja a hideget,
A jégtáblán sokszor játszik
Bundájában sosem fázik.
Babám, babám,
alvó babám.
Ma vette az én jó mamám.

Új babámat etetem,
tejjel itatom,
el is altatom:
tente, baba, tente.

Népköltés

Várva várjuk új esztendő,
vidám, bőséges jövőndő!
Piros almát almafára,
telt kalászt a zöld határba.
Szép halat a tiszta tóba,
jó malackát a szűk ólba,
fehér barit az akolba!
Éljünk, éljünk egészségben,
ebben az új esztendőben.

Ön, dön, desz
Deszendaré desz.
Ita, Rita,
Szita, pita,
Ec-pec, kimehetsz!

Bori baba gügyögő,
pici Peti pötyögő,
bő gatyá lötyögő,
kicsi kocsia zötyögő.

Dünnög, dünnög a medve,

Nincs neki jókedve.
Öreg kutya vak, vak,
Ha nem muszáj, nem ugat.

Kicsi vonat
püffög, prüsszög,
kéményéből
füstöt tüsszög.

A fa alatt zsámolyra áll,
Így közelebb lesz a faág.

Édes anyám forralj tejet,
Apríts bele zsemlebelet,
Hogy egyem egy víg vacsorát,
Amit édesanyám csinált.

Esik eső, csepereg,
megáznak a gyerekek.
Táncolnak az egerek.

Csacska csacsi sírdogál,
Mert az eső már elállt!

A sámsoni piacon
almát árul egy asszony,
Gyere, pajtás, vegyük meg:
Ketten vagyunk, együk meg!

Elmúlt a nyár itt az ősz
Szőlőt őríz már a csősz.

Így törik a diót kopp, kopp, kopp,
Úgy meg a mogyorót ropp, ropp, ropp.

Ablak alatt fát vágni.
Én el jöttem kántálni.
Én is fogtam fülit, farkát,
Adjanak egy darab hurkát.

Hurkát, kolbászt megegye
Ez aztán a csemege.
Ejnye de jó tepertő,
áldja meg a teremő.

Tél az idő, nem nyár,
Cserebogár nem jár.

Szépen szól a Szilvi szája,
büszke nagyon a mamája.

Hol baktat a csacsi,
Hátán ül a kis Jancsi.
Papírsákó a fején,
Azért olyan nagylegény.

Gólya, gólya, kelep, kelep,
Nagy útra megy, Isten veled.
Isten veled fiúk, lányok,
Kikeletkor visszaszállok.

Elment a fecske,
Üres a kalitka,
Azt üzente vissza,
Visszajön tavaszra.

Ha szent Mihály napján
még itt van a fecske,
karácsonyig vígan
legelhet a kecske.

Van paripám takaros,
kurta farkú, pej, piros,
ha felülök hátára,
visszanéz az urára.

Ha valaki vígan él,
A juhász csak vígan él,
Zöld erdőben
Zöld mezőben
sétál, dudál, furulyál,
Billeg-ballag, meg-megáll.

Cserebogár, mikor lesz nyár?
Pünkösdi táján, vasárnap,
mikor a fák virágoznak,
vénasszonyok tollászkodnak.

Lárifári, lárifári,
lehet a szünidőt várni.
Lárifári, lárifári,

nem kell óvodába járni.

Lárifári, lárifári,
meleg a víz, nem kell várni,
lárifári, lárifári,
lehet a tóban úszkálni!

Elment a tyúk vándorolni,
Nem jön vissza többet tojni.
Majd visszajön sülve- főve,
Jó vacsora lesz belőle.

Kutykurutty, brekeke,
Nem esett már két hete.

Tente, baba, tente,
Itt a naplemente,
Ne dúdolj, te csacska
Hosszúszőrű macska.

Cseng az óra
Virradóra,
percet sem vár,
Öltözik már
Kis Katóka,
Fürgén lép a Lába,
Az óvoda
Várja

a TÁMOP 3. 1. 4-es pályázat megvalósításához

Pályázó / kedvezményezett neve, címe		Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata, 5600 Békéscsaba, Szent István tér 7.	
Intézmény neve	Lencsési Lakótelepi Óvoda	Feladatellátási hely neve	Lencsési Lakótelepi Óvoda Székhely Óvodája
Intézmény címe	5600 Békéscsaba, Pásztor u. 91-93.	Feladatellátási hely címe	5600 Békéscsaba, Pásztor u. 91-93.
Szerződés száma	TÁMOP3.1.4./ 08/2-2008-0068	Pályázat kódszáma	TÁMOP-3.1.4-08/2-2008-0068

Szülői értekezletek forgatókönyve

a TÁMOP 3. 1. 4-es pályázat megvalósításához

Pályázó / kedvezményezett neve, címe		Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata, 5600 Békéscsaba, Szent István tér 7.	
Intézmény neve	Lencsési Lakótelepi Óvoda	Feladatellátási hely neve	Lencsési Lakótelepi Óvoda Székhely Óvodája
Intézmény címe	5600 Békéscsaba, Pásztor u. 91-93.	Feladatellátási hely címe	5600 Békéscsaba, Pásztor u. 91-93.
Szerződés száma	TÁMOP3.1.4./ 08/2-2008-0068	Pályázat kódszáma	TÁMOP-3.1.4-08/2-2008-0068

Szülői értekezletek forgatókönyve

Célja: a Szülők figyelmét ráirányítani a mindennapi mesélés és beszélgetés fontosságára

Első forgatókönyv

1. "HOBBI" mutogatós játék /Bevezetés, ráhangolás/

Körben állnak. A játékvezető megmondja a nevét, és elmutogatja a hobbiját. (Éva olvas)

A tőle jobbra álló ezt megismétli, majd ő is ugyanúgy tesz. (Éva olvas, Kati varr) Addig tart a játék, amíg körbe nem érünk.

2. „GYERMEKE KEDVENC MESÉJE” c. játék

Körben ülünk. Minden szülő mondjon egy olyan mesét, ami gyermekének a kedvence, és már sokat mesélte neki.

3 „CIKKFELDOLGOZÁS” c. kooperatív munka

MOZAIK 1-gyel 3 csoport kialakítás, majd csoportonként egy szóvivő választása

MOZAIK 1: Képeslap, szöveg – bármi, ami darabolható. A csoportlétszámnak megfelelő darabra.

vágjuk, a különböző mozaikdarabokat összekeverjük, majd szétszjtjuk. Az összetartozó darabok tulajdonosai megkeresik egymást.

Feladat: kooperatív munkával a cikk lényegének feldolgozása, amit a szóvivők 2 percben ismertetnek.

Cikk ajánlás, Szilágyi Mária: A mese szerepe a gyermeki személyiségfejlődésben /Ifjúsági Irodalom)

4. „VERSÍRÁS”

Szintén 3 csoportban dolgozunk. Szóforgóban a csoport minden tagja egy adott témával kapcsolatban (pl.: esti beszélgetések) ír a lapra egy ehhez kapcsolódó újabb verssort.

A csoport nagyságától függően 2x-3x megy körbe a lap.

Az elkészült verset a csoport egy tagja felolvassa.

5. „ALSÓ BARÁT, FELSŐ BARÁT”

Járás szétszórt alakzatban. A játékvezető „alsó barát” kijelentésére mindenki egy alsó barátot keres magának, akivel megáll alsó kézfogással.

Feladat: A „két barát” gyermekük egy- egy rossz tulajdonságát elmondják egymásnak.

Járás szétszórt alakzatban. A játékvezető „felső barát” kijelentésére mindenki egy másik, „ felső barátot” keres magának, akivel megáll felső kézfogással.

Feladat: A „két barát” gyermekük egy-egy jó tulajdonságát elmondják egymásnak.

Második forgatókönyv

1. „Szólánc” játék /bevezetés, ráhangolás/

Az óvónő kezdésével: meseszereplők, mesehősök, vagy mesében szereplő

tárgyak, szóláncának fűzése. Az előző szó utolsó hangzójával kezdődik a következő szó.

pl: Piroska- Aladdin, Némó, Ólomkatona- alma- aranycipellő- Öreg Néne, Egérkisasszony, Nyulam-bulam, Mekkmester.

2. „Meseszereplő választás”

Körben ülünk. Feladat: mindenki válasszon egy olyan meseszereplőt, ami az ő gyermeke lenne, ami az ő gyermeke személyiségéhez, érdeklődéséhez legjobban illik.

Miért ezt választottad? Mindenki, elmondja egymás után.

Játékszabály: passzolni lehet

3. „Válaszadó kerestetik”

Körben ülünk. Mindenki 2 kis lapot kap, melyre 1-1 olyan kérdést kell felírnia, mely neki probléma a gyermekneveléssel kapcsolatban.

Ezeket összegyűjtjük egy kosárba, majd mindenki húz belőle, és aki akarja, elmondhatja az ő válaszát az adott kérdésre.

4. „Írjunk mesét” (mesetovábbfűzéssel)

Székfoglaló játék. Körben ülünk, a játékvezető elkezdi a mesét, és ha azt a szót mondja, hogy ELEMENT, akkor mindenki más székot keres. Akinek nem jut szék, az folytatja a mesélést, mindaddig, amíg nem hangzik el újra az ELEMENT szó.

Harmadik forgatókönyv

1. „Vita” / bevezetés, ráhangolás/

3 lapon 3 kijelentés, melyet a parkettára helyezünk:

„A pénz boldogít”

„A pénz kicsit boldogít”

„A pénz nem boldogít”

Ki mit választ, álljon oda. Utána vita kezdeményezése, ki miért azt a kijelentést választotta. - -- „Te azt mondtad, a pénz nem boldogít, mert ...”

„Szerintem abban igazad van, hogy... de...”

2. „Mesefeldolgozás”

3 csoport kialakítása

„Keveredj, állj meg, csoportosulj!” Kooperatív játékkal:

- A szülők szabadon mozognak a teremben.
- Az óvónő feltesz egy kérdést, melyre egy bizonyos (pl. Ennyi évszak van egy évben.) szám a válasz.
- A szülők a válasznak megfelelő létszámú csoportokat alkotnak.

Kooperatív munkával dolgozunk. Minden csoport kap 1-1 feldolgozandó mesét, majd több lapot osztunk ki minden csoportnak, melyen a megválaszolandó kérdések, feladatok szerepelnek. A végén a szóvivő prezentálja a csoport munkáját.

Kérdések: - Kik a mese szereplői?

- Miről szól? (4-5 mondatban)

- Miért jó, vagy rossz ez a mese?

- Elmesélném-e, gyermekemnek este ezt a mesét?

(PL: Egérke piros szegélyes kabátkája

Mese a medvebocsról, aki madár akart lenni.;

Piroska és a farkas;
Kisgömböc)

3. „Játékgyűjtés”

Körben ülünk. Kötetlen beszélgetés keretében gyűjtsünk össze olyan anyanyelvi játékokat, melyet utazáskor, orvosi rendelőben, autóban, vonaton, séta közben szoktak játszani gyermekükkel.

4. „Meseírás”

3 csoportban dolgozunk újra. Minden csoport kap 1-1 lapot.

Feladat: „Körbe haladva az előtte lévő mondathoz kapcsolódva , mindenki írjon hozzá egy újabb mondatot.

Mindenkire, 3x-4x kerüljön sor!

A vége: Egy mese, melyet mindhárom csoport szóvivője felolvas.

Kezdő sor ötletek: „Volt egyszer egy kisbéka.”

„Elindultam sétálni a kertben.”

„Tegnap azt álmodtam, hogy...”

„Ödönnek hívnak, hatéves nagyfiú vagyok.”

Negyedik forgatókönyv

1 „TUDOM KEZELNI?” /bevezetés, ráhangolás/

Vékonyabb kötéll segítségével hármaskör kialakítása a parkettán.

Legbelső kör 1. Tudom kezelni

Középső kör 2. Nehezen tudom kezelni

Külső kör 3. Nem tudom kezelni

A játékvezető állításokat mond, a Szülők a válaszaiknak megfelelően az 1. 2. vagy 3. körbe álljanak be.

Először a szülők egyik fele, majd a másik fele játszik.

Állítások:

1. Reggel nem akarja felvenni azt a ruhát, amit este közösen kikészítettünk.
2. Bemegyünk a boltba, elkezd hisztizni...
3. Este TV-t akar nézni, de nem lehet.
4. Nincs kedve a szobájában elrakni a játékokat a helyére.
5. Szemtelenül viselkedik velem.
6. Esti mese után, még mindent kitalál (szomjas vagyok, pisilni kell...)
7. Barátjánál játszik, megyek érte, nem akar hazajönni.
8. Beszédében egyre gyakoribbak a csúnya szavak.
9. Ismeretlen közegben nehezen oldódik.
10. Időnként durva, agresszív.

2 „Plakátkészítés” kooperatív munkával

3 csoport kialakítása irányítottan.

Feladat:

Plakátkészítés arról, miért szereti gyermekem, ha én mesélek neki?

Plakátkészítés közös munkával, megbeszélés, egyezkedés, kivitelezés, majd prezentálás.

3 „KUDARCOM”

Körben ülünk. Meséljenek a szülők, olyan eseteket, amit nagyon nehezen tudtak megoldani gyermekükkel kapcsolatban. Az esetek megvitatása.

4 „Tulajdonságvásár” (adok-veszek)

Minden szülő kap egy darab papírt, amire felírja gyermeke jó és rossz tulajdonságait.

(öt-öt tulajdonságot)

Feladat: Szétszórt alakzatban sétál a teremben azzal a céllal, hogy szembejövőktől vegyen, illetve a szembejövőknél eladjon tulajdonságokat.

Vegyenek öt tulajdonságot, a végén ezeket a játékvezető kérésére olvassák fel.

A megvettek valószínű mind jó tulajdonságok lesznek.

a TÁMOP 3. 1. 4-es pályázat megvalósításához

Pályázó / kedvezményezett neve, címe		Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata, 5600 Békéscsaba, Szent István tér 7.	
Intézmény neve	Lencsési Lakótelepi Óvoda	Feladatellátási hely neve	Lencsési Lakótelepi Óvoda Székhely Óvodája
Intézmény címe	5600 Békéscsaba, Pásztor u. 91-93.	Feladatellátási hely címe	5600 Békéscsaba, Pásztor u. 91-93.
Szerződés száma	TÁMOP3.1.4./ 08/2-2008-0068	Pályázat kód száma	TÁMOP-3.1.4-08/2-2008-0068

**Szülőknek ajánlott
Mesekönyvek, verseskönyvek, CD-k, DVD-k
gyűjteménye**

Szülőknek készítendő lista otthoni használatra.

Mesekönyvek, verseskönyvek:

A kiskakas gyémánt félkrajcárja és más mesék / Vagabund Kiadó/

A császár új ruhája /Black Kiadó/

A nyúl és a teknős /Alexandra Kiadó/

Arany László: Magyar népmesék /Móra/

Az oroszlán és a kisegér /Alexandra Kiadó/

ANTANTÉNUSZ versek /Móra/

Ács Kató: Az elveszett mese és egyéb történetek /Ács Kató alapítvány /

Ács Kató: Bendegúz, a kölyöktigris és más történetek /Móra /

Ács Kató: Tóbi, a kisautó /Móra/

Bartos Erika: Bogyó és Babóca az óvodában / Pagony Kiadó/

Bartos Erika: Anna és Peti Irány az óvoda! /Alexandra Kiadó/

Bartos Erika: Anna, Peti és Gergő Nagycsalád lettünk! /Alexandra/

Bartos Erika: Anna Peti és Gergő Családi fészek /Alexandra/

Benedek Elek: Világszép nádszálkisasszony /Rege kKadó /

Benedek Elek: Karácsonyfa /Szukits Könyvkiadó/

Benedek Elek: Vége jó, minden jó és más mesék /Fátum-Ars Kiadó/

Benedek Elek: Szélike királykisasszony mesegyűjtemény /Aquila/

Bohóckodó / mesék, versek, bohócokról /Urbis Kiadó Bp./

Czeglédy Gabriella: Papírsárkány /Textronik Kiadó / versek

Csizmás kandúr és más mesék / Vagabund Kiadó/

Demény Ottó: A tornyos ház /Móra Kiadó/

Doromboló /macskamesék, cicaversek, Urbis Könyvkiadó/

Eszes Hajnal- Nepp József: Bölcs bagoly meséi /Alexandra Kiadó/

Filemon és Bonifác: Sebők Éva fordítása / Móra Kiadó/

Fülöp György: Mesék a szeretetről /Ciceró /

Füzesi Zsuzsa: Mondókáskönyv /1-4/
 Gilbert Delahaye – Marcel Marlier: Márti könyvek /Holló és társa/
 G. Delahaye- M. Marlier- L. Erville: Állatmesék 3. /Aquila Kiadó/
 Gaál Éva: Egy kiskutya első hónapjai /Pesty Szalon Könyvkiadó/
 Ha a világ rigó lenne... versek /Móra/
 Jeanne Dethise- Marcel Marlier: Állatmesék /Aquila Kiadó/
 Kányádi Sándor : Meddig ér a rigófütty /Cartaphilius/
 Kányádi Sándor: Talpas történetek /Hónap Kiadó/
 Kányádi Sándor: Költögető /Századvég kiadó/ versek
 Kósa Csaba: Mézesváros /Móra/
 Kisgyermek nagy mesekönyve /Móra/
 Ludas Matyi és más mesék / Vagabund/
 Lúdanyó meséi /Móra/
 Magyar népmesék: A csillagszemű juhász és más mesék. / Alexandra Kiadó/
 Maria Kownacka: Vidám óvoda
 Mihail Pljaakovszkij: A sün, akit meg lehetett simogatni. /Móra Kiadó/
 Philippe Salembier- Marcelle Vérité: Állatmesék 5./ (Aquila Kiadó/
 Régi szép mesék /Szalontai kiadó/
 Szepes Mária: Pöttyös Panni sorozat /Édesvíz kiadó/
 Timkóné Sebestyén Izabella: Hadd nézzek kis tenyeredbe! /mondókák, versek /
 Timkóné Sebestyén Izabella: Nyúlfarknyi és hosszabb mesék kicsiknek és nagyoknak
 /válogatás/
 Varga Katalin: Mosó masa mosodája /Móra /
 Varga Katalin: Gőgös Gúnár Gedeon /Móra/
 Várkonyi Endre: Rémusz bácsi meséi /RTV Minerva/
 Wass Albert: Csámpás, a rucafiú /Kráter Kiadó/
 Weöres Sándor: Bóbita /Móra kiadó/ versek

CD-k:

Alma együttes: Minimax Maxi CD

Szalóki Ágnes gyermekeknek szóló CD-i

Hevesi Imre: Varázsének

Semmi sem tökéletes

Zene ovi Téli ünnep

Jeles napok

Ezt énekeljük az oviban

Halász Judit : Micimackó és a többiek (koncert)

Ákombákom gyermekdalok (Readers Digest) 1.Tini dalok-válogatás

2.A nagy ho-ho-horgász

3.Paff, a bűvös sárkány

4.Halász Judit- Mákosrétes

Mese ovi: A legismertebb mondókák, gyermekdalok

Óvodás Dalaim musik 2003.

Hegyen-Völgyön népzenei dalok

Gryllus Vilmos: Dalok óvodásoknak és kisiskolásoknak

Dalok 1

Dalok 2

Dalok 3 (Biciglizős lemez)

Dalok 4

Nótás Mikulás (Maxi cd)

Karácsonyi angyalok

Égből pottyant

Döbrentey Ildikó, Levente Péter

Régből Pottyant

Maszkabál

Csigahéj

Ki kopog

100 FOLK CELSIUS együttes cd-i

Bojtorján Együttes: Régi dalok

Karácsonyi Album

Négyszögletű Kerek Erdő

Ghymes együttes: „Bennünk van a kutyavér”

Csak a világ végire

DVD-k:

101 kiskutya

Aladdin

Alvin és a mókusok

Ariel

Babar sorozat

Bambi

Barátaim: Tigris és Micimackó

Barbie és a Diótörő

Béka és a hercegnő

Bob a mester

Bolondos dallamok

Cápamese

Egy bogár élete

Egyszer volt hol nem volt egy test

Egyszer volt hol nem volt egy Föld

Eperke és barátai sorozat

Frakk a macskák réme

Garfield

Hófehérke

Hupikék törpikék

Hüvelyk Matyi

Jégkorszak I, 2, 3

Kis hableány

Kis vakond
Kung Fu Panda
L'ecsó
Magyar népmesék
Mackótestvér 1,2
Madagaszkár
Malac a pácban
Malacka a hős
Maszkabál
Micimackó és a Zelefánt
Micimackó , Tigris színre lép
Némó nyomában
Nils Holgersson csodálatos utazása a vadludakkal
Oroszlán király I-III.
Őslények országa sorozat
Rudolf a rénszarvas
Sam a tűzoltó
Süsü a sárkány
Szaffi
Thomas a gőzmozdony sorozat
Tom és Jerry
Túl a sövényen
Varázslatos iskolabusz
Verdák
Vízipók – csodapók
Vuk

Ismeretterjesztő dvd-k

Fehér cápa (A ketrecen túl)

Natural Killers Ragadozók testközelben sorozatból

Disznódelfin (Élet és halál mezsgyéjén)

Hatalmas Halraj

Túlélő pingvinek

Egyszer volt ....az élet Egészségünk védelmében (Procidis)

a TÁMOP 3. 1. 4-es pályázat megvalósításához

Pályázó / kedvezményezett neve, címe		Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata, 5600 Békéscsaba, Szent István tér 7.	
Intézmény neve	Lencsési Lakótelepi Óvoda	Feladatellátási hely neve	Lencsési Lakótelepi Óvoda Székhely Óvodája
Intézmény címe	5600 Békéscsaba, Pásztor u. 91-93.	Feladatellátási hely címe	5600 Békéscsaba, Pásztor u. 91-93.
Szerződés száma	TÁMOP3.1.4./ 08/2-2008-0068	Pályázat kód száma	TÁMOP-3.1.4-08/2-2008-0068

Beszédfejlesztési ötlettár szülőknek

Beszédfejlesztési ötlettár szülőknek

„Ellentétpár játék”

(sétál-szalad,
több-kevesebb
lassú-gyors
összemegy-kinyúlik
keskeny-széles
tél-nyár
fekete-fehér
puha-kemény
keserű-édes
hosszú-rövid
magas-alacsony
fent-lent
előtt-mögött
hideg-meleg
vékony-vastag
világos-sötét
száraz-nedves
vidám-szomorú
jó-rossz
helyes-helytelen
falu-város

hangos-halk
egészséges-beteg
sima-érdes
kipihent-kifáradt
egyenes-görbe
élő-élettelen
sétál-fut
ül-áll
kicsi-nagy
könnyű-nehéz
éjszaka-nappal
gyerek-felnőtt
fiú-lány
öreg-fiatal
mennyasszony-vőlegény
kövér-sovány
erős-gyenge
okos-buta
tiszt-piszkos
régi-új
szorgos-lusta
hegyes-tompa
koldus-királyfi
szegény-gazdag
szilárd-folyékony
sűrű-ritka
szép-csúnya

tó-folyó

hegy-völgy

erdő-mező

összeadás-kivonás

nap-hold

tűz-víz

fél-egész

előre-hátra

fel-le

bent-kint

össze-vissza

süt-főz

szellő-orkán

borús-derűs

ég-föld

illatos-büdös

nyitva-csukva

Találós kérdések

Kity-koty, kity-koty kotyogok, milyen anyóka vagyok?

(tyúk)

Szemétdombon hetykén állok, virradatkor kiabálok.

(kakas)

A kutyától félek, egérfarkon élek.

(cica)

A leghasznosabb vagyok, tejet, húst és bőrt adok.

(tehén)

Bingyer-bongyor a bundám, puha, meleg gyapjút ad.

(birka)

Turcsi orrú a mamám, kunkori a farkincám.

(malac)

Ravasz, sunyi, lompos vagyok, pedig csak tyúkra harapok.

(róka)

Hátam tüskesor fedi, mégis szeret mindenki.

(sün)

Ágról, ágra ugrálok, diót, mogyorót rágok.

(mókus)

Sűrű erdőben lakom, hatalmas az agancsom.

(szarvas)

Legyet, szúnyogcombot eszem, de a gólyát nem szívlelem.

(béka)

Lábamon nem járok, mégis továbbállok.

(kígyó, giliszta, hal)

A fák baját kikopogom, kukacokkal táplálkozom.

(fakopács, harkály)

A tojáshéjből kibújok, és azonnal kapirgálok.

(csibe)

Pihe tollam puha vánkos, pörccöm, májam kíváncsú.

(kacsa, liba)

Házad, kerítésed őrzöm, csaholok, ha vendéged jön.

(kutya)

Kocsit, hintót, ekét húzok, hátamra ülsz és vágatok.

(ló)

Kórón, lombon, cserjén élek, mégis tejet adok néked.

(kecske)

Csöknyösen meg-megállok, iá-iá kiabálok.

(csacsi)

Erdőn, mezőn futva élek, a vadásztól nagyon félek.

(nyúl)

Föld alatt, sötétben ásom éjjel-nappal a lakásom.

(vakond)

Tölgyerdőben makkolok, rőfögve földet túrok.

(vaddisznó)

Barlang mélyén alszom télen, nyáron málnán, mézen élek.

(medve)

Vízben és a földön élek, a házamat csak te nézed.

(teknős)

Lassan, vánszorogva mászom, a házamat sose látom.

(csiga)

Szeretem a meleget és a pólyásgyerekeket.

(gólya)

Ficsicsergek, csicsicsergek, villás farkam tavaszt lenget.

(fecske)

Tollazatom színes, pompás, megismétlem a mondókád.

(papagáj)

Pettyes hátam, hártyás szárnyam, levéltetűt eszem bátran.

(katicabogár)

A füledbe zizegek, meg is csíplek, ha lehet.

(szúnyog)

Rügyet, falevelet rágok, négyévenként kárt csinállok.

(cserebogár)

Olyan vagyok, mint egy ló, csíkos, ruhám, bugyogóm.

(zebra)

A sivatag közepén a púpomból élek én.

(teve)

Ormányom és agyaram van, találd ki a nevem hamar.

(elefánt)

A leglustább ló vagyok, a Nílusban gázolok.

(víziló)

Őserdőben fa tetején ugrálok, mint az ember két lábamon is járok.

(majom)

Olyan vagyok, mint egy macska, csakhogy félelmetes fajta. Bundám csíkos, fogam hegyes, harapásom rettenetes.

(tigris)

Cserregek és csörrögök, minden fényeset gyűjtök.

(szarka)

Sziklákon fészkelek én, magas szirtek tetején.

(sas)

Orrom mellett szarvat hordok, és csak néhány centi vagyok.

(orrszarvúbogár)

Szépnek tart felnőtt és gyerek, pedig csúf hernyóból kelek.

(lepke)

Szárnyam, mint a szivárvány, libegek vizek partján.

(szitakötő)

Éjjel, nappal hálót szövök, és azon át föl-le jövök.

(pók)

Pálmafalevelet eszem, mert a nyakam hosszú nekem.

(zsiráf)

Füvet, falevelet eszem, erszényemben a gyerekeim.

(kenguru)

Szürke, vastag bőrű vagyok, orrom felett szarvat hordok.

(orrszarvú)

Erős, veszedelmes vagyok, meleg vízben, tátott szájjal lakmározok.

(krokodil)

Bundám homokszínű, fényes, én vagyok a nagy sörényes.

(oroszlán)

Északon, a jéghegyeken cammogok és fókát eszem.

(jegesmedve)

Déli-sarkon jéghegyeken totyogok és halat eszem.

(pingvin)

Északon, a jéghegyeken, úszva-csúszva halat eszem.

(fóka)

Tejet, húst, agancsot adok, eszkimók tehene vagyok.

(rénszarvas)

Ha kinyílok, az emberek tudják, hogy itt a kikelet.

(hóvirág)

Minden május elseje illatommal van tele.

(orgona, gyöngyvirág)

Egész nyáron virulok, de ha letörsz, hát szúrok.

(rózsa)

Szeretnek az emberek és a nyuszifülek.

(káposzta)

Egész évben láthatsz éjjel, ha nincs felhő fenn az égen.

(Hold, csillag)

Este hosszú, délben kurta, falon néha igen furcsa.

(árnyék)

Vas a feje, fa a lába, táncol az ember markába.

(kalapács)

Se oldala, se fenéke, mégis megáll a víz benne.

(szivacs)

Ismerek két péket, de furcsák, nézzétek! Az egyik nappal süt, a másik éjjel süt, mégis sincsen kenyerük!

(Nap és hold)

Szegényt és gazdagot egyformán melegít.

(Nap)

Se oldala, se feneke, mégis megáll a víz benne.

(Felhő)

Virág- télen virágzik, meleg napon elázik.

(Jégvirág)

Mi van az üres kancsóban?

(Levegő)

Mi az, ami nélkül senki sem tud élni?

(Levegő)

Szárnya nincs, és mégis repül?

(Szél)

Mikor lehet a vízen száraz lábbal átmenne?

(Ha megfagy)

Reggel hidegen felfrissít, este melegen tisztít. Nyáron felüdít. Egyszer locsog, máskor csobog,
te vödörben hordod!

(Víz)

Hány falevél van az ágon?

(Ahány szára)

Nem vetik, nem kapálják, mégis terem.

(Gyom)

Szereted, vagy nem szereted, ha megeszed, megkönnyezed.

(hagyma)

Kiskoromba nyersen esznek, ízét adom a levesnek. Barátom a petrezselyem, egy csomóba kötik velem.

(sárgarépa)

Miért néz hátra a farkas?

(Mert hátul nincs szeme)

Meddig szalad be a nyúl az erdőbe?

(A közepéig, mert utána már kifelé szalad)

Lejtőn fölfelé vagy lefelé fut könnyebben a nyúl?

(Fölfelé, mert a nyúlnak hosszú a hátsó és rövid az első lába)

Melyik oldalra esik a nyúl, ha meglövik?

(A szőrösre)

Mikor legízesebb a nyúlpecsenye?

(Amikor esszük)

Melyik kutyának a legkisebb a füle?

(A legkisebb kutyának)

Miért viszi a kutya szájában a prédáját?

(Mert nincs tarisznyája)

Melyik disznó nem volt soha malac?

(sündisznó)

Melyik állat az, amelyiknek kívül van a csontja?

(A csiga)

Se hárfája, se gitárja, mégis szól a muzsikája.

(Tücsök)

Icike-picike, ugrik, mint a fityfene. Mi az?

(Bolha)

Melyik állat bírja legjobban a hideget?

(A bolha, mert az télen is ingben megy sétálni)

Három hangya hogy megy végig az országúton?

(Páratlanul)

Melyik olló nem viszik soha köszörűshöz?

(A rák ollóját)

Miért bátor a béka?

(Mert a legmélyebb vízbe is bele mer ugrani)

Nincsen hangom, nem beszélek, tiszta vízben vígan élek.

(Hal)

Melyik a legkisebb hal?

(Amelyik a farka a legközelebb van a fejéhez)

Merre repül a legtöbb madár?

(Amerre a csőrét tartja)

Melyik szem tud repülni?

(Ökörszem)

Melyik ló tud szárnyon szállni?

(Holló)

Hányat lép egy veréb egy esztendő alatt?

(Egyet sem, mert a veréb nem lép, hanem ugrik)

Egy fán ül tizenkét veréb. Ha a vadász egyet lelő közülük, hány marad a fán?

(Egy sem, mert a többi elrepül)

Mi az, amit csak becsukott szemmel láthatunk?

(Álom)

Hány feje van az embernek?

(Öt: egy feje, két kéz- és két lábfeje)

Néha hosszú, néha rövid, vagy sima, vagy kunkorodik. Van ritka, van sűrű is, kinő, pedig nem vetik. Van fekete, barna is, hófehér és arany is.

(Haj)

Mi megy át a vízen árnyék nélkül?

(A hang)

Aki nevemet kimondja, azonnal megsemmisít engem.

(Csend)

Mindig nyílik, de sohasem virágzik. Mi az?

(Ajtó)

Kint sem vagyok, bent sem vagyok. Hol vagyok?

(A küszöbön)

Erdőn vágják, s az anyák kincset tartanak benne. Mi az?

(Bölcső)

Négy lába van, mégsem jár, konyhában, szobában áll.

(Asztal)

Nyáron hideg, télen meleg. Mi az?

(Kályha)

Nappal tele, éjjel üres. Mi az?

(Csizma)

Orra van, de nem szagol, nyelve van, de nem beszél. Mi az?

(Cipő)

Melyik karó véd a hideg ellen?

(A takaró)

Mikor mondják a nadrágra, hogy ló?

(Mikor azt mondják, hogy pantalló)

Milyen haját lehet megenni, de nem lehet megfésülni?

(A kenyérhaját)

Hány tojást tudnál megenni éhgyomorral?

(Egyet, mert a másodikat már nem éhgyomorral eszed)

Ha feldobom, fehér, ha leesik, sárga. Mi az?

(Tojás)

Szádba, teszed, mégsem eszed. Mi az?

(Kanál)

Mi hordja hátán a fülét?

(Fedő)

Hét gyertya ég. Ha kettőt elfújnak, hány gyertya marad meg?

(Kettő. A többi leég)

Két kezemmel füled fogom, s ott csücsülök az orrodon.

(Szemüveg)

Éjjel-nappal meg nem áll, mégis egy helyben marad. Mi az?

(Falióra)

Hogy tudnál egy óra alatt Pestről Debrecenbe menni?

(Ha a fejedre egy órát tennél)

Ha rám nézel, visszanézek, ha rám nevetsz, kinevetlek. Tiszta, igaz és hű vagyok, kedvedért én nem hazudok.

(Tükör)

Vízben síkos, kézben habos, piszkos kezet tisztára mos.

(Szappan)

Simogatja arcod, kezéd mindennap, s jószágáért csak egy kevés vizet kap.

(Törülköző)

Van házukban valahol egy icipici tó, úszni benne nem lehet, de lubickolni jó.

(Fürdőkád)

Foga van, és mégsem eszik. Mi az?

(Fésű)

Ha kinyitod száját, kinyitja a száját. Ha becsukod száját, becsukja a száját.

(Olló)

Télen szalad sebesen, nyáron pihen csendesen. Mi az?

(Szánkó)

Ide leng, egyszer fent van, máskor lent.

(Hinta)

Tesznek hozzá, kisebb, vesznek belőle, nő. Mi az?

(Gödör)

Lába van, és mégse jár, víz felett visz, nem madár, nem rab, mégis láncot hord, s minden utat összetold.

(Híd)

Mit vesz az ember legtöbbet a piacon?

(Lélegzetet)

Két asszony közül melyik beszél többet?

(Amelyiké az utolsó szó)

Mikor van fejetlenül a molnár a malomban?

(Amikor az ablakon kihajol)

Mi nélkül nem lehet örölni?

(Zörgés nélkül)

Melyik fát szeretik legjobban a gyerekek?

(A karácsonyfát)

Mi történik akkor, ha a néger a Vörös-tengerben fürdik?

(Vizes lesz)

Melyik kérdés az, amelyre ha igennel válaszolunk, nem mondasz igazat?

(Alszol?)

Melyik állat alszik egész télen át, fejjel lefelé lógva?

(A denevér)

J-vel sokszor használt ige.	(Jár)
K-val nem szereti senki.	(Kár)
V-vel van sok hazánkban.	(Vár)
P-vel kettőt fejez ki.	(Pár)
S-sel esős időben szokott lenni.	(Sár)
Z-vel minden házban megleled.	(Zár)
V-vel erünkben folyik.	(Vér)
B-vel jutalmul adatik.	(Bér)
D-vel télen, reggel látod.	(Dér)
K-val koldus így tesz nálad.	(Kér)
H-val a törzs egyik része.	(Has)
K-val pedig kosárféle.	(Kas)
S-sel madár, lakása bérc.	(Sas)
V-vel igen hasznos egy érc.	(Vas)

Milyen tű van sok az olvasókönyvben?

(Betű)

Melyik fa nem ég a tűzön?

(A tréfa)

Melyik ló tud papírt vágni?

(Az olló)

Melyik a legtüzesebb ló?

(A vasaló)

Milyen hó lakható?

(Kunyhó)

Milyen ló van a szobában?

(A padló)

Milyen cső vezet a magasban?

(A lépcső)

Milyen ló lobog a szélben?

(A zászló)

Melyik várban nincsenek katonák?

(A lekvárban)

Melyik sárban jár sok ember?

(A vásárban)

Melyik kör négylábú?

(Az ökör)

A Körúton ketten sétálnak, egy kicsi és egy nagy. A kicsi fia a nagynak, de a nagy nem apja a kicsinek. Vajon akkor kije?

(Az anyja)

Balogh Péter uramnak volt hat szép leánya, bizony büszke is volt őkegyelme rája!

Mindegyik leányának volt egy fiútestvére, szerették is egymást apjuk örömeire. Mondják meg hát, akik számolni jól tudnak, hány gyermeke is volt Balogh Péter úrnak?

(Hét, mert hat leánynak csak egy fiútestvére volt)

Ha az idő komisz, ott ülök a fejedem. Hogyha jön egy nagy, erős szél, nem maradok helyemen.

(sapka)

Ha rossz vagy, ágyban fekszel, s járásod sem ruganyos, beteszed a hónod alá. El ne törd, mert higanyos!

(lázmérő)

Egyik nevem bugyelláris. Neveznek még potyónak. Bukszának is becézgetnek. Belém pénzek potyognak.

(pénztálca)

Télen mikor nagy a hideg, s cudar a szél, galád: felveszel és jól begombolsz, s nem fúj a szél alád.

(nagykabát)

Olyan az én formám éppen, akárcsak egy doboznak. Felviszlek az emeletre, utána meg lehozlak.

(lift)

Ormányom van műanyagból. Van bennem egy porzsák. Felszippantok minden piszkot, reszkeseteket, morzsák!

(porszívó)

Hagymás és a fejeden van. Lehet szőke, barna, ősz, fekete vagy vörös színű. Erősödik, ahogy nősz.

(haj)

Fogkefére engem kentek, azután meg ágyba mentek. Akármibe fogadok: habzik tőlem fogatok!

(fogkrém)

Papiroson szántanak, betűt vetnek velem. Hegyezővel kihegyeznek, ha kitört a belem.

(ceruza)

Úgy átnéznék rajtam, mintha nem is lennék: de ha piszkos volnék, azt már észrevennék!

(ablak)

Ahogy múlnak a napok, úgy fogynak a lapok. A hónapok gyorsan telnek, s az évek is menetelnek.

(naptár)

Nagy hidegben jég leszek, nagy melegben pára. Szárazságban rálocsolnak fűre meg a fára.

(víz)

Gyökerem van, de nem vagyok növény. Zománcom van, ám nem vagyok edény. Vesztem lehet, ha kemény a lepény.

(a fog)

Két szára van, egy cipzárja, a dereka gombos. Nagy méretet vásárolnak, ha gazdája combos.

(nadrág)

Nyelve van, de nem nyelvel, orra van, de nem szagol. Megpucolják, ám nem zöldség. Azért van, hogy lábbal töltsék. Szaga messze úzó. Akad benne fűző.

(cipő)

Autó vagyok, piros színű. Hogyha tűz van, eloltom. Hogyha víz van, felszipantom. Az a jó, ha nincs dolgom.

(tűzoltóautó)

Kétkerekű jármű vagyok, két lábbal kell hajtani, bizony, egész máshogy festek, mint egykor a hajdani.

(bicikli)

Városokon, falvakon át vasmasina megyeget, kalauznő lyukasztóval kezeli a jegyeket.

(vonat)

Szárnya van, de nem madárka, a felhőket átszeli. Ha viharba keveredik, prímán át is vészeli.

(repülő)

Melyik ló nemzetiszínű? Hát persze, hogy a zászló.

Most hasonló kérdésekre kell felelned.

Melyik bor tud rosszalkodni?

(Tibor, Gábor)

Melyik só tud bömbölni?

(tesó)

Melyik tó zárható?

(ajtó)

Melyik tó elé van fogva lovak?

(hintó)

Melyik vasnak van agancsa?

(szarvas)

Hogy hívják a romlott vasat?

(avas)

Milyen fa van a konyhában?

(gyufa)

Melyik fa visel szoknyát?

(kofa)

Milyen sárba mennek szívesen az emberek?

(vásár)

Milyen lap van a fejen?

(kalap)

Milyen porba teszünk mézet?

(csupor)

Melyik haj nem lesz kócos soha?

(sóhaj)

Melyik sárba teszünk gyümölcsöt?

(kosár)

Milyen kos nincsen?

(okos)

Melyik lónak nincs lába?

(sikló)

Melyik ló él fészekben?

(holló)

Melyik irka szokott legelészni?

(birka)

Melyik róka nem lop tyúkot?

(paróka)

Melyik sassal játszanak a gyerekek?

(társas)

Melyik tök nem ehető?

(csütörtök)

Melyik kör törékeny?

(tükör)

Melyik kör négylábú?

(ökör)

Melyik szám tud a lábunkra esni?

(szerszám)

Melyik dió nem finom?

(rádió)

Melyik tél van nyáron is?

(kötél)

Melyik vaj tud gyorsan szaladni?

(tolvaj)

Melyik vas tud lovagolni?

(lovas)

Melyik száron nem nő levél?

(huszár)

Három szóhoz keress egyet!

tenger? macska? kutya? (szem)

mókus? fogas? autó? (kerék)

szem? biliárd? üveg? (golyó)

haj? fok? virág? (hagyma)

nyak? Eszter? kutya? (lánc)

lakás? slussz? szekrény? (kulcs)

cipő? macska? anyós? (nyelv)

bor? jég? harang? (virág)

hangya? tükör? kakukk? (tojás)

hernyó? lúd? cipő? (talp)

fűrés? tej? szem? (fog)

játszó? repülő? pipi? (tér)

varró? gombos? biztosító? (tű)

csap? ivó? ásvány? (víz)

csiga? bér? kutya? (ház)

szem? csere? szarvas? (bogár)

izom? lámpa? arany? (láz)

jég? oldal?sertés? (borda)

szem? cumis? ablak? (üveg)

töltő? golyós? kacsá? (toll)

?papucs ?kéreg ?kanál (fa)

?krém ?kefe ?szabályozó (fog)

?helyzet ?király ?zápor (gól)

?perc ?óra ?izom (kar)

?gumi ?sampon ?tincs (haj)

?sofőr ?megálló ?jegy (busz)

?nyelv ?láng ?oltó (tűz)

?labda ?cukor ?maci (gumi)

?foci ?lyuk ?varrás (gomb)

?hajtogatás ?repülő ?üzlet (papír)

?mama ?bőgő ?mosás (nagy)

Keresd meg a kakukktojást!

piros, zöld, kék, világos, fehér	(világos)
uszkár, tacsókó, macska, puli	(macska)
szörp, kakaó, bukta, tea, tej	(bukta)
péntek, november, hétfő, szerda, kedd	(november)
sas, keselyű, cinke, héja, vércse	(cinke)
dob, hegedű, zongora, tánc, fuvola	(tánc)
félcipő, csizma, zokni, szandál, papucs	(zokni)
meleg, langyos, forró, sós, hideg	(sós)

kedves, szelíd, jószívű, undok, aranyos	(undok)
gyűszű, nyaklánc, fülbevaló, karperec, gyűrű	(gyűszű)
sajt, kalács, tejföl, joghurt, túró	(kalács)
cica, kutya, liba, malac, ló	(liba)
Piroska, Hófehérke, Mátyás király, Maugli	(Mátyás király)
répa, retek, uborka, meggy, kapor	(meggy)
ásó, kapa, gereblye, szekér, kasza	(szekér)
sapka, cilinder, sál, kendő, kalap	(sál)
fürdőruha, sál, kabát, kesztyű, télikabát	(fürdőruha)
roller, autó, busz, lámpa, villamos	(lámpa)
vanília, csoki, bors, málna, citrom	(bors)

Egészítsd ki a mondatokat, ugyanazzal a szavakkal!

Mindegyik katona egyszerre...

Fontos belső szervünk a... (lép)

A baba már kapaszkodás nélkül...

A száj alatt található az... (áll)

Kriszti anyukája babát...

Ez nem kastély, hanem... (vár)

A kanalam mellett van a...

A szomszéd házba belecsapott a... (villám)

Hét gyertya...a tortán.

Milyen felhős az ...! (ég)

A fürdőszobában csöpög a...

Pista bácsi a homlokára... (csap)

Évi holnap sokat ... segíteni anyukájának.

Ez a ... kilyukadt, sürgősen be kell tömni!

Kati egy babát ... a kezében.

A piros tollam elég vastagon ... (fog)

Hallgat, mint a ...

Helga úgy ..., mint a záporosó. (sír)

Fanni él-...a csokoládéért.

A ... kopoltyúval lélegzik. (hal)

Az ... leolvasható az árcéduláról.

Az ... egy hegyes cipésszámszám.

Az ... elsodorta a házakat. (ár)

A nyuszi másik neve:...

Tomi pogácsáért ... (nyúl)

Tizenkettőnek a fele:...

Ez az orvosság gyorsan... (hat)

A házuk mellett egy üres ...áll.

Mifelénk hidegek a ... (telek)

A szamóca nem fán ...

A ...székekkel és asztalokkal van tele. (terem)

Minden étkezés után mossál ...!

Pompás ...húzza a kocsit. (fogat)

...basa, nagy a hasa.

Nem ...el egy bögrét sem mosogatás közben! (török)

Az ajtóban elromlott a ...

A cipőbolt szombaton két órákor ... (zár)

Zsuzsi haja a válláig ...

A szeretet minden kincsnél többet ...!

Az ... nagyon keskeny folyóvíz. (ér)

Este időben feküdj le, hogy reggel ne ...álmos!

Szemtelen mint a piaci ... (légy)

A nyár után jön az...

Az idős emberek haja... (ősz)

A ...szem a lélek tükre.

Vegyél egy ... cukorkát! (szem)

A...és a sas ragadozó madár.

Ennek a kenyérnek a ...elég kemény. (héja)

Fejezd be a szólásokat!

Ritka, mint a... (fehér holló)

Alszik, mint a... (bunda, tej)

Lassú, mint a... (csiga)

Eleven, mint a... (sajtkukac)

Csökönyös, mint a... (szamár)

Szemtelen, mint a... (piaci légy)

Ravasz, mint a... (róka)

Gyáva, mint a... (nyúl)

Édes, mint a... (méz)

Fehér, mint a...	(fal, tej)
Lusta, mint a...	(lajhár)
Szegény, mint a...	(templom egere)
Savanyú, mint az...	(ecet)
Iszik, mint a...	(gödény)
Fekete, mint a...	(korom)
Hízeleg, mint a...	(macska)
Szerény, mint a...	(ibolya)
Szorgos, mint a...	(méh, hangya)
Ordít, mint a...	(sakál, fába szorult féreg)
Vékony, mint a...	(cérnaszál)
Egyformák, mint...	(két tojás)
Piros, mint az...	(alma)
Puha, mint a...	(bársony)

Tátog, mint a...	(partra vetett hal)
Erős, mint a...	(bivaly)
Nyeli, mint ...	(kacsa a nokedlit)
Ártatlan, mint a...	(ma született bárány)
Buta, mint a...	(tök)
Egészséges, mint a...	(makk)
Ismeri, mint a...	(tenyerét)
Fürge, mint a...	(gyík)
Úszik, mint a...	(hal)
Talpára esik, mint a...	(macska)
Éles, mint a...	(borotva)
Mérges, mint a...	(kígyó)
Ugrál, mint a...	(bolha)
Szabad, mint a...	(madár)

Büdös, mint a... (görény)

Kemény, mint a... (kő)

Egyéb játékok

Ki tud tovább elszámolni egy levegővel? (páros számokkal, páratlan számokkal)

„Bumm-játék számolással”

Minden ötödik szám helyett: „Bumm”-ot ejtünk. Pl: 1-2-3-4-„Bumm”-6-7-8-9-„Bumm”

A játékszabály igény szerint változtatható.

„Szólánc”

Szavak keresése az utolsó hang alapján.

Pl: sál-ló-olló-óra-alma-ablak-kutya-asztal-lekvár-repülő-őv-vasút

„Szókereső”

Szavak keresése az utolsó szótag alapján.

Pl: maci:-cipő, cica, cimbalom

alma:-malom, manó, malac, masni

iskola:-lapát, lakat, Lajos

„Képzeld el”

Egy előre meghatározott tárgy, személy verbális meghatározása.

Pl: Képzeld el: a királyné palotáját!

a hétfejű sárkányt!

az üvegpalotát!

a törpék birodalmát!

a kalózok kincses szigetét!

az óriások országát!

a dzsungel állatvilágát!

a világűrt!

Mondd el, milyennek látod!

„Mondj nevetségeset!” Mi nem illik oda?

Pl: Télen a fáról cseresznyét szedtem.

A kezemmel gyorsan tudok futni.

A fületem is reggelente meg szoktam fészülni.

„Telefonos játék” (Situációs játék)

Beszélgetés egy adott téma alapján.

Pl: Nagymama- gyermek: Milyen volt a születési bulid?

„Mire gondoltam?”

A felnőtt egy állatot jellemez. A gyermek kitalálja, hogy melyik állatra gondolt.

Pl: Négylábú, háziállat, egereket fog. -Mi az?

Ugyan ezt lehet játszani, személy illetve tárgyak jellemzésével.

„Milyen hibát követtem el?”

A felnőtt egy állatot jellemez, de egy hibát elkövet.

Pl: Piros, pettyes, *két lába van*, szárnya van.

Barna szőrű, négylábú, erdőben él, *hosszú nyakú*, málnát eszik.

Szavak gyűjtése, megadott hanggal.

Pl: „sz”: szekrény, vadász, kovász, szalvéta, császár

„z”: zörög, zászló, kazán, máz

„Robotnyelv” játék

Beszéljünk robotnyelven. (Szótagolva beszélünk)

Pl: Mi-kor-é-rünk-már-o-da?

Ha-be-es-te-le-dett.

„Mi a munkája az alábbi embereknek?”

Kőműves	Házat épít.
Tűoltó	Eloltja a keletkezett tüzet.
Varrónő	Ruhákat varr.
Könyvtáros	Segít a könyvek kiválasztásában, kikeresésében.
Eladó	Kiszolgálja a vásárlókat.
Állattenyésztő	Állatokat etet, itat.
Fogorvos	Gyógyítja, kihúzza, betömi a rossz fogakat.
Igazgató	Irányítja a dolgozók munkáját.
Szakács	Finomakat süt, főz.
Fazekas	Cserép edényeket készít.
Pedagógus	Tanítja a gyerekeket.
Postás	Kihordja az újságokat, leveleket.
Sofőr	Vezeti az autókat.
Pénztáros	Kiszámolja, hogy mennyit kell fizetni.

„Mit esznek az alábbi állatok?”

gólya	békát, gyíkot
macska	egeret, tejet
nyúl	káposztát, répát
harkály	kukacokat, fában élő férgeket
ló	zabot, lucernát
róka	pockot, tyúkot
disznó	moslékot, darát
tyúk	kukoricát, búzát

szúnyog	vért szív
tehén	füveket legel
kacsa	darát, füveket
kutya	csontot, házi maradékot

„Mondd meg hol, milyen épületben találhatók az alábbi tárgyak, személyek?”

pincér, székek	étterem, szálloda
medence, öltöző, úszómester	uszoda, fürdő
élelmiszerek, eladók	élelmiszerbolt, ABC
sok-sok könyv	könyvtár, könyvesbolt
orvos, fogorvos	rendelő, kórház
sok új autó, eladók	autószalon
képek, festmények	múzeum, kiállítás, tárlat
nézőter, színpad	színház
orgona (hangszer), oltár	templom
tolvajok, betörők	rendőrség, börtön
iskolapad, tábla	iskola
ketrec, állatgondozó, pénztár	állatkert

Játék: „ Mit csinál Ubul?- Utazik”

Feladat: a név kezdőbetűit megfigyelve válaszoljanak a „Mit csinál?” kérdésre!

Alajos – alszik

Ágnes – álmodik

Cecília –cimbalmozik

Pál – pancsol

Csaba –csámcsog

Zoltán – zongorázik

Evelin - ebédel

Éva - énekel

Ferenc-farag

Géza - gereblyézik

Iván - iszik

Gyuri - gyalogol

Hédi - hegedül

Károly - kéreget

Mari - mos

Nelli - nézeget

János - Játszik

Olivér - olvas

Ödön - öblöget

Vilmos - vacsorázik

Sári - sepreget

Szilvi - szerepel

Bence - beszél

Tamás - tekereg

Ilona - integet

Dorina - dobol

Ubul - utazik

Rózsa - rollerezik

Zsolt - zsványkodik

Játék: „Mi tartozik a tárgyhoz?”

Feladat: a megnevezett tárgyhoz, a gyermeknek meg kell neveznie annak valamilyen részét!

Például:

óra - mutató, számlap

rádió - kapcsoló, hangszóró

toll - hegy, kupak

papucs - talp, masni

könyv - betű, lapok

asztal - láb, terítő

ház - tető, ajtó, ablak

fa - törzs, ágak, levelek

ajtó - kilincs, kulcs

boríték - bélyeg, levélpapír

kabát - gallér, gomb

fül - fülbevaló, fülkagyló

pénztárca - pénz, bankkártya

tornazsák - tornacipő, trikó

cserép - virág, föld

fogkefe - szőr, fogkrém

kerékpár - pedál, kormány

rendőrautó - sziréna, kerék

TV - antenna, képernyő

iskolataszka - füzet, tolltartó

fazék - fedő, fül

ágy - párna, takaró

tányér - kanál, kés, villa

tolltartó - ceruza, radír

Játék : „ Mit látsz, mit hallasz?”

Feladat: a játékot a gyermek némán játssza. Ha olyan tárgy nevét hallja, melyre a látnivaló a jellemző, a szemére mutasson, ha olyat, amelyet hall, fogja meg a fülét.

gitár - hallás

számítógép - látás

sípszó - hallás

madárfütty - hallás

virágcsokor - látás

képeskönyv - látás

telefon - hallás

nagyító - látás

fülhallgató - hallás

csengőszó - hallás

TV - látás, hallás

lőnyerítés - hallás

távcső - látás

rádió - hallás

szivárvány - látás

repülőgép - látás, hallás

Felhasznált irodalom:

Deákné B. Katalin: Anya, taníts engem!

Beck Zoltán: Tüzet viszek, ne lássátok!

Szó, fon, nem takács. Mi az? (Móra könyvkiadó)

Rangáné Lovas Ágnes - Radván Simon: Sok-sok új találós kérdés (Aranyhal könyvkiadó)

Komplex Prevenció Óvodai program (Kudarc nélkül az iskolában)

a TÁMOP 3. 1. 4-es pályázat megvalósításához

Pályázó / kedvezményezett neve, címe		Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata, 5600 Békéscsaba, Szent István tér 7.	
Intézmény neve	Lencsési Lakótelepi Óvoda	Feladatellátási hely neve	Lencsési Lakótelepi Óvoda Székhely Óvodája
Intézmény címe	5600 Békéscsaba, Pásztor u. 91-93.	Feladatellátási hely címe	5600 Békéscsaba, Pásztor u. 91-93.
Szerződés száma	TÁMOP3.1.4./ 08/2-2008-0068	Pályázat kód száma	TÁMOP-3.1.4-08/2-2008-0068

Gyermekszáj gyűjtemény

GYERMEKSZÁJ GYŰJTEMÉNY

Óvodások mondták!

BIGA-CSIGA képességfejlesztő magazin 4-7 éves gyermekeknek

Mit mond a számár, gyerekek? - kérdezi az óvó néni, a kiscsoportos gyerekeket.
Ferike felel dalolva:

- Sza-már, sza –már!
-

Lacikának nincs kedve az udvaron játszani, álldogál egy pad mellett. Hosszú idő után a nézelődéshez sem lehetett kedve, mert egyszer csak így sóhajtott fel:

- Jaj, de unom ezt a bűdös életet!
-

Viktória ebéd közben vidáman, hangosan mondja: - Nyám, nyám, nyám.....

Óvó néni figyelmezteti, hogy halkan, csukott szájjal egyen.

Viki erre becsukja mindkét szemét és folytatja a csámcsogást.

Óvó néni kérdezi:

- Petra, milyen az új autótok?
  - Szürke.
  - De mi a neve? Márkája?
  - Va-do-nat-új- a-u tó!
-

A délutáni pihenő után a gyerekek öltöztek.

Egy zokni gazdátlanul hever a padlón.

- Gyerekek kié ez a zokni? – kérdezi az óvó néni
  - Enyém! – jelentkezik Alexszandra.
  - Biztos?
  - Igen! Hát nem látod, hogy üres a lábam?
-

Ebéd után a gyerekekkel együtt az óvó néni is fogat mos.

Balázs ámulva kérdezi:

- Most Te is le fogsz feküdni?
-

Az óvó néni hazaindul és közli, hogy még be kell mennie a gyógyszertárba is.

Viki felvilágosítja:

- Jaj, óvó néni! Ilyenkor nincs nyitva a katica!
-

Petőfi Sándor: Arany Lacinak című versét tanulták az óvodások.

Sorra vették a számukra ismeretlen szavakat.

- Mi az az ürge? Ki tudja?- kérdezte az óvó néni a gyerekektől.
  - A buszvezető!- kiabálta közbe Marci.
-

Peti hosszú ideje keresgéli a cipőjét. Kati észreveszi az egyik szék alatt és odaadja neki.

- Jól van, de én eldugottabb helyen kerestem! – mondta Peti sértődötten.
-

Ferikét öltözteti az óvó néni, a sálát köti a nyakára.

- Óvó néni! Az anyukám nem szokott ennyire megfojtani!
-

Gyerekek vitatkoznak, hogy ki a fiú és ki a lány:

Óvó néni:

- Borka, hát te kisfiú vagy, vagy kislány?

Borka:

- Én nagylány vagyok, óvó néni.
-

Amikor a kiscsoportos Szilvi elfogyasztotta az uzsonnára kapott őszibarackot, megpillantotta a magját és felkiáltott:

- Jé, óvó néni, ebben még dió is van....
-

Kiscsoportos gyerekekkel, ősszel gesztenyét gyűjtöttünk.

Rita megszólalt:

- Óvó néni, a gesztenye hol veszi a bundáját?
-

Petra vadonatúj, fodros kis ruhájában elém penderedik:

- Óvó néni! Ugye milyen jól állok benne?
-

Bencének nagyon nehezére esik emberalakot rajzolni. Az óvó néni Anyák Napjára anyukáról kér rajzot.

Bence lerajzolja a házukat, az udvaron gyönyörű medencével.

Az óvó néni megkérdezi:

- Hol van a képről az édesanyád?
  - Hát... lebukott a víz alá! – vágja ki magát Bence.
-

Dalma szalad az óvó nénihez:

- Gyere gyorsan, óvó néni, a Feri egy nagy bottal vadonászik.
-

(A fordítva felvett cipőt kacsalábnak szoktuk nevezni a gyerekekkel...)

Viki felvette a sapkáját fordítva és az óvó nénihez ment, hogy bekösse.

- Viki, ezt meg is kell fordítani!
  - Miért? Kacsaláb?
-

Bódi Bálint aranyköpései

Leromboltad Balázs játékát.

- Hű, Bálint! Ki csinálta ezt? Te voltál?
  - Aha! Te voltam!- felelte.
-

- Akarhatom nézni a TV-t?
  - Ide van olvasva, hogy hi-é-na.
-

Fürdés közben:

- Anyuci, neked hol a fütyid?
  - Nekem nincs.
  - Miért? Leszakadt?
-

Egy másik fürdés alkalmával:

- Tudom anyuci, neked nincs fütyid.
  - Akkor mim van?
  - Hát, csak feneked!
-

Tamás lebetonozta a macskakövet a parkolónkban.

Bálint hazajött ekkor ezt kérdezte:

- Apuci! Ezt te kőztet?
-

Játék közben, a „tűzgyors” autót tologatva ezt mondta:
„Tűz jön ki a pufogóból”

- Anyuci! Ne öltözzél engem!
  - Vedd fel a cipőmet!- mondtad kérlelve.
-

Reggeli közben:

- A boci tojta ezt a tejcskét?
-

Elszunyókáltál a kocsiban a gyerekülésben:

- Ne aludj, kicsim!
  - Nem én alszom, csak a szemgolyóm!
-

Dédi mamától kérdezted:

- Csontos dédi mama! Hol az anyakakas?
-

Attiláék kislánya, Nórika megszületésekor kérdezted tőlem:

- Ildi babája akváriumban van?(inkubátorra gondoltál)
-

Sétáltunk az utcán. Jó hangosan büfiztél, és azt mondtad mosolyogva:

”- Bocs, anyuci. Nem bírtam ki hazáig!”

Együtt fürödtünk.

- Anyu! Belepisítem a vízbe de, ne izgulj, ide pisítem, nem oda!
-

Egy téli reggel megálltál a nappali ablaka előtt, s megszólaltál:

- Végre leesett a hó, mint a régi szép időkben!- ekkor még 6 éves sem voltál.
-

December 6-án reggel a nappali ablakához rohanva megláttad a 10-12 mikuláscsomagot, amiket cipőkbe, csizmákba, papucsokba tett a Téliapó. Így kiáltottál fel:

- Hát ez már mégiscsak túlzás!
-

Egy alkalommal a hálószobában nézted Balázssal a mesét, én pedig odavitettem Bencit, hogy vigyázzatok rá egy kicsit. Persze nem figyeltetek a picire, ő pedig lehemperegőzött az ágyról. Te kikiabáltál nekem:

- Anyu, gyere, sír a gyereked!
-

Egyik este kissé elhibázva szálltál be a kádba.

- Jaj, a tekegolyóim!- kiáltottad.
-

„Dédi mama jó öreg! De azért még bírja egy darabig.”

Bencike 16 hónapos volt, mikor ezt mondtad neki:

- Benci! Nehogy már én etesselek baba létedre!
-

1. osztályos korod elején, az egyik reggel ezt mondtad, mikor ébresztgettelek.

- Miért pont mindig akkor kell felkeltened, mikor még alszok?
-

Döbbsenten hallgattam, amikor ezt mondtad nekem:

- Anyuci! Majd ha pucér sztár leszel, lefénypékezek, híres leszel, és sok pénzünk lesz!
-

Bódi Balázs aranyköpései

Egyszer elalvás előtt ezt kérdezted:- „Az álommanó hozza a csipát is?”

Ebéd előtt, megkérdezted: -„Mit eszünk ma? Cukkinénit.” (Cukkinire gondoltál)

A szökökútnál sétáltunk, mikor te megláttál 3 néget fagyizni. Hangosan így kiáltottál fel:
- „Atyám! Hát ezek meg hogy néznek ki!”

Ha a testvéred sírt, te úgy szóltál nekem:- ”Gyere anyuci, Bálint nyikorog.”

Csütörtökön megjelent a kukás autó a házunk előtt. Te kiszaladtál, integetté nekik, ők visszaintegettek, majd bejöttél s közölted:
- „Én szeretem a kukásokat. Ők is szeretnek engem, mert nem vagyok szemét, csak egy kisfiú vagyok.”

„Jaj, orrba vágta a fejemet.”

Lövéldöztél egy legódarabbal, ezzel a szöveggel:” Megpisztolyozlak! Piszt, piszt.”

Anyuci kifújod a saját orromat?

Az egyik reggelinél történt. Nem voltál éhes, csak immel- ámmal majszoltad a vajaskenyeret. Már hosszabb ideje csak néztél az ennivalót, nem etted, mikor megkérdeztem tőled:

-„Miért nem eszel, nem vagy éhes? „

Erre te:

-„Jó, jó, eszek, éhes vagyok, csak elfelejtettem harapni.”

Bálint nyugós volt, egész nap rajtam lógott, mire Te ezt mondtad neki:

-„Ugyan már, ennyire szereted az anyádat?”

Az oviba menet éneket tanítottam Neked. Sokadik eléneklés után megkértelek, hogy most már Te is segíts.

Te így feleltél: -„Na jó, eléneklek, de aztán végre abba hagyod?”

Kijelentetted, hogy neked Zahorán Dorka lesz a feleséged:- „Megvesszük és kész.” –volt a határozott kijelentésed.

Játék közben így kiáltottál fel:-” Aú, megszúrt az orrszarvú az országával.”

Beszédhibád már nincs, de néha még összegubancolódik a nyelved: Pl.: bepokkanta a fejem (bekoppant helyett) vagy azse tól (attól se)

„Úgy fázok, hogy libaszőrös vagyok”- mondtad 6,5 évesen.

„Boldog szeretettel”- adtad át Dédi mamának a születési ajándékot.

Egy reggel elmesélted az álmodat:-, Álomban találkoztam egy boszival.

- És hol?- kérdeztem.

- Hát tudod! Te is ott voltál!"

Az oviból hazafelé mesélted, hogy a fényről beszélgettél.

Megkérdeztem, tőled:-, Hogyan terjed a fény?

Erre a válaszod az volt:- Szájról szájra.”

Vettem cirkuszticketet. Megmutattam neked, s te közölted:

- „Kösz! 100%-os anya vagy!”

Valamin nagyon röhögtünk apuval, alig tudtuk abbahagyni.

Te legyintettél egyet, s közben jellegzetes hangsúllyal ezt mondtad: „Szülők!”

Egyszer reggelizés közben, csodálkozva kérdezted: „Mi ez? Lazacpárizsi?”

Bódi Bence aranyköpései

Bálint megkérdezte egyszer:-„ Anyu hol van?

Erre Te:- Nyomja a dépet!”

Déli 12-kor mindig megnézzük a TV-ben a híradó előtti harangozást. Sokszor beszélgetünk alatta, hogy ki látható a képen.

-Ki az ott Benci?

- Hát, „Hunyadi János.”

- Nagyon ügyes vagy! És ki volt Hunyadi János?

Te ahelyett, hogy azt mondtad volna, hogy törökverő, ezt válaszoltad: - A bim-bam barátja!

„ -Anuci! Miccsinájsz?

-Semmi különöset!- válaszoltam, mert nem akartam, hogy meglásd a joghurtokat, mert már 2-t

beváltál korábban.

De Te sem vagy süket, meghallottad a joghurtos doboz pattanó hangját:

-Ém is téjet semmi tujönöset!!!- mondtad.

3,5 évesen ezt mondtad: „ Én nem pici vagyok, hanem kiskoma.”

Egy mennydörgős estén: „Nagyon villámlik! Félek! Kikapcsolod az esőt?”

Egyik este együtt néztük a King Kongot. Megkérdezted:

- Mi az ott? Micimackó?

Este pedig így mesélted apucinak:

- Megnéztük a pingpongot! És volt benne disznó is! (vagyis dinó)

Egy délutáni szunya után:

-„ Tudod mikor keltem fel? Mostkor!”

Bálinttal makaóztunk. Azt mondta Bálint az utolsó lap lerakásakor:

-„Makaó, kakaó!”

Mire te is leraktad a kártyáidat és megszólalsz:

-„Kávé!”

3,5 évesen így vélekedtél: „Ma nem mosok fogat, mert ha jön a fogmanó, összerágcsálom és lenyelem!”

Internet www.shakuecho.com/blog/

„Ebéd közben beszabadul egy légy a konyhába, és zavarni kezdi az ovist. Mire ő mérgesen:- Tűnj el az étvágyamból!”

„Az emberek azért házasodnak, mert szerelmesek lettek, vagy pedig az egyik házastárs öröksége miatt.”

„A férfi és a nő kapcsolata a szerelem. Amelyben testi szerelmet is végeznek. Ez már házassághoz is vezethet.”

„Egy család úgy lesz, hogy mennek az emberek az utcán, jeges a járda, és egy fiatal nő elesik, és egy fiatal férfi felsegíti, megismerkednek, barátok lesznek, és egy pár hónap múlva megszeretik egymást, és megházasodnak.”

„Azt kívánom a mamának, hogy amikor megkapja a fizetést, ezer forinttal többet kapjon.”

„Szerintem az apuka az úr a családban, mert ő a lehangosabb, ő tud a legjobban kiabálni. Az anyuka a helyettese.”

„A nagyfiú a maga öt évével már igencsak fejletnek bizonyul:- Apu képzeld, ma van a nőnap. Menjünk akkor nőzni!”

„Tudod anya, kibe vagyok szerelmes? Tégedbe!”

„Tudod, melyik a két kedvenc virágom? Hát a rózsza, meg a bimbó!”

Anyuka gyorsabb sétára noszogatja kicsi fiát, mire az mentegetőzni kezd:- „Már olyan gyorsan szedem a lábamat, ahogy csak a torkomon kifér!”

Na! Tisztességes szülőt csináltam belőletek!

Oviból hazafelé:

- „Mi volt az ebéd?

- Adtak kenyeret, vizet, ebéd az nem volt!”

Ne rontsd el a jó türelmemet.

A medveféléknek több faja van, pl: a barnamedve, jegesmeve, grizzlymedve és Micimackó

Szerinted mi közös a szüleidben?

Egyikük sem akar több gyereket.

Az ötéves kislány táncóráról jött haza büszkén, és forogni kezdett édesanyja előtt:
“Nézd, anya! Tudok forogni a saját tengerem körül!”

A kislányomnak, Mélanie-nak egy régi kulcsot adtam játszani.

- És hol az ajtó, amit nyitni lehet vele? - kérdezte.

Azt feletem, hogy fogalmam sincs.

Mélanie csodálkozva végigmért, és megjegyezte:

- A kulcsot szokták elveszíteni, nem az ajtót.

Fiatal kolléganőm húga még óvodás volt, amikor a tűzoltóság oktatást tartott az oviban. A bemutató után a tűzoltó feltette a következő kérdést:

- Gyerekek, mit csináltok, ha ég a kabátotok?

Megszólalt az egyik kisfiú:

- Nem veszem fel!

Valamelyik nap ebéd után az apám elment fogat mosni, és a kisfiam is vele tartott. Miután látta, hogy a nagyapja kiveszi a felső fogsorát és megmossa, majd ugyanezt teszi az alsó fogsorával, azt kérdezte:

- Nagyapa, a nyelvedet is ki tudod venni?

Kisfiammal (3 éves) sétálunk, és lát egy lefektetett biciklit a pázsiton:

- Szegény bicikli, megdőlt.

Tomika születése előtt megkérdeztem Ádámot:

- Ádám, szerinted hogyan nevezzük el a kistesódat?

- Hát, majd megkérdezzük, hogy hogy hívják!

Négyéves fiam sehogy sem boldogult a köhögés elleni szirupja kupakjával, és végül azt kérdezte:

- Miért nem tudom én ezt kinyitni?

- Mert biztonsági zár van rajta, hogy gyerekek ne tudják kinyitni - feleltem.

Még egyszer próbálkozott a kupakkal, aztán azt kérdezte:

- De honnan tudja, hogy én gyerek vagyok?

- Zsuzska, miért nem mentél oviba?

- Mert fáj a hangom. (be volt rekedve)

"A szerelem az, amikor egy lány parfümöt fúj magára, a fiú pedig arcszeszt, aztán találkoznak és szagolgatják egymást."

Kérek innit, mert vérszomjas vagyok!!

A szememet apukámtól örököltem, a hajamat pedig anyukámtól. A téli Dzsekimet pedig a szomszédoktól.

- Nem csuklok, csak a levegő a pocakomból nekiütözik a torkomnak....

Vilmos magyaráz. Arcán csurog a nyál. **Bori** rögtön tudományos magyarázattal szolgál:

- Vilmos arcán kicsapódott a pára. Attól csupa víz.

Dalma a kapucnijánál fogva rángatja **Vilmost**.

Judit: Mit csinálsz, Dalma?

Dalma: Rábeszélem.

Bori: Van olyan, hogy téli ló?

Judit: ???

Bori: Olyan, mint a nyaraló, csak télen?

Lilu: Nagyon elfáradtam. Teljeskáros vagyok.

---

a TÁMOP 3. 1. 4-es pályázat megvalósításához

Pályázó / kedvezményezett neve, címe		Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata, 5600 Békéscsaba, Szent István tér 7.	
Intézmény neve	Lencsési Lakótelepi Óvoda	Feladatellátási hely neve	Lencsési Lakótelepi Óvoda Székhely Óvodája
Intézmény címe	5600 Békéscsaba, Pásztor u. 91-93.	Feladatellátási hely címe	5600 Békéscsaba, Pásztor u. 91-93.
Szerződés száma	TÁMOP3.1.4./ 08/2-2008-0068	Pályázat kód száma	TÁMOP-3.1.4-08/2-2008-0068

A projekt végrehajtásának elemzése, értékelése

A projekt végrehajtásának elemzése, értékelése

Az anyanyelvi nevelést segítő pedagógiai eljárások gyűjteményének elkészítésével célunk, hogy ezek beépüljenek az óvoda mindennapi életébe, mindennapi tevékenységébe. Az elkészült feladatgyűjtemény fejleszti az óvodapedagógusok módszertani kultúráját, segítséget nyújt a mindennapi anyanyelvi nevelés eszköztárának bővítéséhez. Célunk továbbá az is, hogy a mindennapi mesélés és beszélgetés azokban a családokban is rendszeresen megjelenjen, ahol eddig nem volt jellemző. Ez a későbbiekben kialakuló olvasási szokásokra pozitív hatást gyakoroljon, megkönnyítse az óvoda –iskola átmenetet.

A kontaktus teremtés és tartás legfontosabb eszköze a nyelv, amely az óvodáskorban összefonódik a tevékenységekkel.

A tevékenységek, cselekvések, mozgás útján kerül a kisgyermek legelőször kapcsolatba a világgal és ennek kísérője a beszéd. A gyermekek életkora, a beszédfejlődés intenzitása az óvodás korban és a beszédkapcsolatok szűkülése a felgyorsult világban indokolja ennek a témakörnek a választását.

Mivel nagyon fontosnak tartjuk az óvodás korú gyermekek problémamentes beszédét és ez a leg- fogékonyabb kor, ekkor kell a gyermeket megtanítani az érthetőbb, artikuláltabb beszédre.

A beszédkapcsolatokban az egyediség, az egyénre irányuló érdeklődés alapvető feltétel.

A beszédkapcsolat elszűrülhet, elnagyoltta válhat, ezért az óvodapedagógus a kommunikációt, mint eszközt alkalmazza a személyiséget fejlesztő helyzetekben a közlés szándékával, a gyermekek érzelmeinek, gondolatainak, tapasztalatainak megismerése és befolyásolása érdekében, valamint a napi kontaktusteremtés és tartás eszközeként.

A gyermek csak akkor nyílik meg, ha érzelmi biztonságban van, derűs a légkör, és személye iránt érdeklődést tapasztal.

A beszédfejlődés természetes színtere a játék, ahol a gyerekek élethelyzetekbe kerülnek egymással kontaktusba.

A felvállalt szerepekhez hozzátartoznak a felnőttek beszédmintáinak utánzásai, reprodukálásai. Szoktassuk a gyermeket ahhoz, hogy szabadon mondják el érzelmeiket, gondolataikat. Teremtsünk lehetőséget arra, hogy kreatívan rögtönözhesse, improvizálhassanak, a nyelvvel is játszhasanak. A tevékenységeket kísérő beszélgetések, a közös társalgások, a nyelvi játékok, a szabad önkifejezés, az érdeklődő felnőtt magatartása segíti a szókincs bővülését, a beszédminőség alakulását.

Az esélyegyenlőtlenségek csökkentése érdekében, a hátrányos helyzetű (nyelvi hátrányokkal küzdő) gyermekek fejlesztését éppoly fontosnak tartjuk, mint a tehetségek gondozását.

Ezért a játékos gyakorlatok összeállításánál könnyebb és nehezebb feladatok is szerepelnek.

A projekt előkészítésénél, kutató munkát könyvtári gyűjtőmunkát végeztünk. Hosszú ideig gyűjtöttük a NET-ről is az ide tartozó anyagot. Sok válogatást, átgondolást, rendszerezést igényelt, míg a végső formába öntöttük.

A következő fejezetekre bontottuk munkánkat:

Helyes ejtési és beszédtechnikai gyűjtemény

Az artikulációs és gyorsasági gyakorlatok során a gyermekek artikuláló szervei fejlődnek, ügyesedik nyelvük, ajkuk, állkapcsuk mozgása. Egy idő után a magánhangzókat sokkal szebben, tisztábban, érthetőbben hangoztatják. Ezek a játékok egy bizonyos fegyelmet, önfegyelmet, figyelemkoncentrációt kívánnak a gyermekektől, ennek ellenére kedvelik őket, mert erőfeszítésre készítetnek, és a sikerélmény sem marad el.

Nagyon népszerűek a gyermekek körében ezek a játékok.

A belső hallást fejlesztő gyakorlatok, játékosak, érdekesek, izgalmasak. Megfelelő nyugalmat és csendet igényelnek, alkalmasak a gyermekcsoport lecsendesítésére, megnyugtatósára is.

A kommunikáció érzelmek, gondolatok kicserélése és megosztása, szimbólumok segítségével.

A kommunikáció az életben való boldogulás legfontosabb eszköze, amit a gyermekeknek tanulni, tanítani kell. Aki jól kommunikál, mindent elér, amire szüksége lehet.

Nagyon kedves tevékenysége a gyermekeknek a különböző érzelmek, cselekvések, irodalmi szövegek, eljátszása arcjátékkal, mozgással, mimetizálással. Tetszik nekik, hogy önmagukat adhatják, hogy kreatívak, ötletesek lehetnek, és hogy a mozgásnak is fontos szerepe van. A játék során idővel megtanulják a verseket, így önállóan is tudják kezdeményezni a tevékenységeket.

Az illem rész legnépszerűbb típusú játékaik azok, amelyek humorosak, vidámak, nevetségesek.

Mese, vers mondóka gyűjtemény óvónőknek

A gyűjtemény összeállításával az volt a célunk, hogy mindenki találjon kedvére valót a számunkra legkedvesebb illetve a köztudatban nem annyira ismert újszerű művek közül.

A szülői értekezletek forgató könyve segítséget adhat a pedagógusoknak ahhoz, hogy megértessék a szülőkkel az anyanyelvi nevelés fontosságát. Felhívja a figyelmet arra, hogy a mindennapi mesélés és otthoni beszélgetés milyen fejlesztően hat a gyermekek értelmi és érzelmi fejlődésére.

Ötletnyújtás arra, hogyan, mi módon lehet a szülői értekezleteket változatossá, élményszerűvé, érdekessé, vidámmá tenni, úgy, hogy a szülők közben közösséggé formálódjanak.

A szülőknek készítendő lista összeállításával, szeretnénk segítséget nyújtani ahhoz, hogy színvonalas, korosztályuknak megfelelő művekkel ismertessék meg gyermekeiket.

A beszédfejlesztési ötlettárban, utazáskor, autóban, vonaton séta közben, illetve a nap bármelyik szakában játszható érdekes, újszerű játékokat gyűjtöttünk össze és ajánljuk a szülők figyelmébe.

A gyerekszám gyűjtemény részben a csoportunkba járó testvérek babanaplójából válogatott aranyköpéseket, részben egyéb helyről összegyűjtött, számunkra kedves mondásokat tartalmaznak.